

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csikk száma:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: **153-079.**

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Laktanyáink rendje.

Történelmet formáló idöket élünk, vajudik a világ s olyan események kergetik egymást, melyek előtt ámulva áll meg az emberiség. Mi mégis egy ős tanító szavait idézzük. Egyik bajtársunk írja, hogy a község öreg tanítója betér időnként az őrre egy kis beszélgetésre. A kapura nyíló ablakon át megfigyelték, hogy valahányszor benyit a kapun, leveszi a kalapját és hajadonfövel halad végig az udvaron. Amikor ennek oka felől érdeklődött az őrparancsnok, azt válaszolta a tanító, hogy a kalapemelés a csendőrlaktanya tiszteletet parancsoló rendjének és annak a szellemnek szól, mely megragadja azt, aki belép oda. Ez az érzés fogja el mindig, amikor elébe tárul már a laktanya udvarán a rendnek és a tisztaságnak az a képe, melyet a községében máshol nem lát és csak a szomszéd csendőrors laktanyájában találkozik azzal — újból. Csak fokozódik ez az érzése a szobákban, ahol minden: fegyverek, bútorok, még az asztalra kitergetett iratok is férfiak kemény életét sugározzák. Az örökké készenállás képe ez s aki nézi nem vonhatja ki magát az alól az érzés alól, hogy más ez a világ, mint a kapun kívüli s akik itt élnek, dolgoznak és innen indulnak el útjaikra, más emberek, mint a többiek. Amikor pedig elhagyja a laktanyát — folytatta a tanító — mindig visz magával valamit: a biztosságnak és határozottságnak azt a jóleső tudatát, amit fegyelemben élő és erejükben bizó férfiakkal töltött együttlét után érez az ember.

Sohasem lehettek volna idöszerűbbek ezek a szavak, mint éppen napjainkban, amikor a laktanyák rendje és fegyelme képviselik az erőt. Ezen is fordult meg minden idökben a felemelkedés, vagy pusztulás, mert a fegyelem és rend a belső erők kérdése és fokmérője. A történések végeredményben ezekhez az erökhöz igazodnak majd.

Két megszívlelendő tanulság is ide kívánczik a bajtárs leveléből. Az egyik, hogy a csendőr élete és munkája még a laktanya falai között is kitárt könyv. A másik, hogy nem közömbös a közre sem, hogy milyen ez az élet s milyen a keret, melyben

folyik. A keret a szívesen végzett munka kiteljesedése, mely megfizet bőségesen a fáradságért, mert a benne élöket ösztökélő lelkesedéssel tölti el, a kívül állókat pedig magával ragadja. Ez alól a hatás alól senki sem szabadul, aki megfordul a csendőrlaktanyákban, ezeknek pedig nagy a száma.

A szép és jó mindig vonz, különösen, ha tekintélyes ember nyújtja, mint a csendőr. Ez az igazság s ez egyaránt kötelezi a laktanyában és laktanyán kívül élő csendőrt. Kettőjük között nincs különbség, mert mindegy, hogy melyikük hol lakik, mint ahogyan az is, hogy szuronyos puskával őrzik-e a falvak békéjét, vagy íróasztal mellett teljesítik kötelességüket. Mindkettőt kötelezik azok az iratlan törvények, melyek a kiválasztottakat az élen tartják — példatadóknak!

Szerte az országban száz meg száz csendőrlaktanya alakítja ekként a lelkeket egyazon rendjével és fegyelmével. Az a munka tehát, amit a csendőrlaktanyák állandó rendje és tisztasága felelmeszt, nem csupán a katonaélet velejárója, hanem példanyújtás a falu népének s ez a példa a legjobb nevelő. Többet ér minden biztatásnál és tanításnál. Ezt a példát követni érdemes, mert nem kell más hozzá, mint becsületes munka, amitől a magyar ember sohasem félt. Az eredmény pedig egészségesebb élet, nagyobb jólét.

Vezessék ezek a gondolatok azokat, akik eddig is megtették a magukét s azokat, akik csak immelámmal dolgoztak, mert nem láttak mást a laktanyarendben, mint centiméterezést.

A csendőrlaktanyák rendjét hat évtized tapasztalata formálta ki. Szigorúsága mellett sem hiányzik abból semmi, ami az otthon melegét jelenti. A körülült hosszú közös asztal, a kert lugasa és árnyékos fái csak egyes állomásai ennek a meghitt családi életnek.

Betetőzője pedig a laktanya rendjének az a gondoskodás, mely a laktanya gyermekeiről sem feledkezik meg. A laktanya az ő otthonuk is. A tágas, napos laktanyaudvar az övéké is, itt válnak erős ifjakká. Inkább ne legyen virágágy az udvaron, sem-hogy emiatt a szobába szoruljon a gyermek. Viszont az is természetes, hogy akinek otthona a laktanya, annak bele kell illeszkednie a rend és fegyelem keretei közé. Kárát nem vallja ennek senki, de az a szellem, melyet a laktanyából magával visz az életbe, átsegíti a gazdáját minden nehézségen és megtartja az igazak útján, olyannak, aki előtt kalapot emelnek.

A kábítószerokról és az ezekkel kapcsolatos visszaélésekről.

Ismerteti: MAGAY IMRE m. kir. rendőrtanácsos.

Az ember, — amióta megjelent a földön, amióta gondja, bánata van, mindig kerestett valamit, ami vigasztalást nyújtson neki, ami mámort, feledést ad, bódulatba ringatja, vagy elaltatja, hogy legalább egy időre megszabaduljon leggyötrőbb gondjaitól, enyhítse szomorúságát, reményt, erőt merítsen a jövő elviseléséhez. Ennek a célnak elérésére nyúlt a különböző szeszitalokhoz, a varázslóktól szerzett titkos szerekhez, ezért menekült a babona védőszárnyai alá, ezért keresett összeköttetést a szellemekkel, boszorkányokkal, ezért kockáztatta még az életét és lelke üdvösségét is. Így jutott el a kábítószeres használatáig. Már az őshinduknál a „Védák“ (kinyilatkoztatások) című ősköltményben szerepel a Cannabis, mint az ott felsorolt 715 gyógyszer egyike; ugyanez megtalálható a Zend Avesta című szentkönyvben is. Nyilvánvaló ilyenformán, hogy az általunk hasis, keleten bheng, bhang, dzsambra, esrar, sira és még számos más néven ismert Cannabis, más néven indiai kender, nagyon régen alkalmazást nyert, mint kábítószer.

Ugyancsak évezredek óta ismerték az ópiumot, amelynek mámorító, csodálatos földöntúli állapotba varázsló tulajdonságát oltalmazásként alkalmazták gonosz szellemek ellen. Nehéz volna megállapítani, hogy mióta használják a kínaiak a szívásra kikészített ópiumot, az indiánok a kókacserjéből nyert készítményeket, az ololinkuit, a peyottot, a marihuana-t s a

varázslatos és az európaiak előtt gondosan titkolt különböző növénymérgeket. Délázsia és Keletindia lakóit hosszú idő óta a bételmegárgas vidítja fel; Kamcsatkában a légyölő gomba, a Cordillerák vidékén élő indiánok között a vörös redősirom (*Datura sanguinea*), a Himalája tövében lakó népeknél a közönséges redősirom (*Datura stramonium*) magvainak használata terjedt el kábítószerként. Keleten az ópium és a hasis hatását redősirommal (*Datura alba*) szokták fokozni.

Borzalmas károkat okozott ezeknek a szereknek alkalmazása az emberiségnek. Ha nem olyanok alkalmazták, akik a gyógyítás eszközeiként tekintik azokat s nem gondos tanulmányozás és kikísérletezés után adagolják az azokra nélkülözhetetlenül rászorulóknak; ha a kábítószeres élvezete szenvedéllyé válik, semmi sem menti meg a romlástól a kábítószerélvezőt. Különös szerencse, hogy Európában ezeknek a szereknek csak kis részét ismerik s hogy elterjedésükkel egyidőben megindult ellenük a védekezés is. Magyarország — még Európa többi országaihoz viszonyítva is — kedvező helyzetben van. Helyzetünk azonban bármilyen kedvező, nem szabad elfelejtenünk, hogy a kábítószerélvezet keletről már elterjedt a világ minden részére, sőt a súlypont kezd áthelyeződni Amerikára és Európa nyugati nagyvárosaira. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a zúgforgalomnak útjában vagyunk s hogy a környező államok már olyan nagy mértékben fertőződtek meg a kábítószeresekkel, hogy csak a legéberebb elővigyázat alkalmazásával emelhetünk gátat a hozzánk becsapódó hullámok elé.

Azokról a kábítószerokról, amelyek nálunk is ismeretesek és használatosak, részletesebben nem szándéko-

A Kárpátokon.

Írta: Dr. CZEGLÉDI JÓZSEF főhadnagy.

Gyönyörűséggel gondoltam mindig arra az időre, amikor egyszer, mint katona, őseim nyomán átléphetem a Kárpátok gerincét.

A Kárpátok Magyarország koszorúja — tanul-tam a földrajz-könyvben. Nem tudom miért, de ha erre gondoltam, mindig a töviskoronás Krisztusfej jutott az eszembe.

Mert bizony amikor nyiladozni kezdett az eszem, akkor már csak a földrajz-könyvben volt a mienk a Kárpátok. Töviskoszorú volt az már meg-tépett, meggyalázott Hazánk fájdalmas testén.

Vágyam, hogy átléphessem a szabad Kárpátokat, mégis csak teljesült. 1941 nyárdereán kitört a német-orosz háború. Zászlóaljunk parancsot kapott az indulásra.

Este még a Nagy Magyar Alföld áldott síkján úszott vonatunk. Reggelre már Volócon üdvözölhet-tük a komor, fennkölt hegyvidéket.

A korareggeli derengésben hatalmas szörnyek-nek tűntek az ébredő bozontos hegyek. Az Alföldön oly büszkén pőfékelő vonatunk szájalmasan kicsi emberi tákolmány lett egyszerre.

Az állomás és a megbújt kis hegyi falu még néma. Zászlóaljunk is jóízűen alszik. Csak ketten vagyunk ébren zászlóaljparancsnokkal, no meg a szolgálat.

Embereknek, dolgoknak ezt az ünnepélyes csend-jét tompa, szabályos dörrenések szakítják meg. Mintha a Kárpátok öreg házörző komondorai békét-

lenkednének, hogy így egyszerre hivatlanul be-tolakodtunk.

— Ágyúszó odaátról — mondja parancsnokom egykedvűen.

— Nekünk kijáró királyi fogadtatás ez, — foly-tatja tovább a világ legtermészetesebb hangján.

— Hálát adok néked Istenem, hogy így láthat-tam meg a Kárpátok zordon bérceit! Ez a reggel lesz életem legszebb hajnalhasadása! Felejtethetle-nebb csak az a nap, amely kétnapi menetelés után az ezeréves történelmi határon fogadott.

Ezeréves határt látni! Szent István birodalmá-nak határát.

Tudtam addig is, hogy a Kárpátok Magyar-ország természetes határa és hogy vízválasztó. Van-e magyar, aki ne tudná ezt? Hogy azonban Szent István birodalmának határa ilyen lenyűgözően ha-talmas, azt csak tapasztalni lehet, de könyvből meg-érteni soha. Bárcsak megláthatná életében minden magyart. Tudom, még szívesebben halnának meg érte.

A nap magasan delel az égbolton. Bearanyozza simogató sugaraival az egész tájat.

Az erdei tisztáson két határőrház: a magyar, szemben vele 100 méterre az orosz. Ideát egy határ-vadász — és egy csendőrrjárőr. Odaát néma csend.

Az erdei tisztáson temető. Régi, világháborús hősi sírok. Közvetlenül mellettük egészen friss sír-hantok. Apák mellett a fiak. Magyar sors!

Köröskörül virágok. Vadvirágok.

Megállok a sírok előtt. Mintha harangoznának. A pirosruhás ministránsok: a vadvirágok pedig ezer

zom megemlékezni, de annyit közölnöm kell, hogy miről lehet őket megismerni. — Az ópium előfordul nyers állapotban, amikor pogácsa, cipó, vagy kalácsformába gyúrák. Az így összegyúrt nyersópium friss állapotban szívós, közepe néha még puha, külső rétege keményebb, metszési lapján barna színű, zsírfényű, viaszszerű és a kéz melegétől tapadóssá válik. Szaga jellegzetesen bódító, íze kesernyés, pora fahéjbarna, kristályok nincsenek benne. Gyógyszerként használt formái az ópiumfestmény (tinctura), az ópiumkivonat (extractum), az ópiumpor (pulvis opii) kóros mérgegelvezetre is használatosak.

Az ópium alkaloidái között legnagyobb jelentősége a *morphinnak* van, amely kristályos fehér por, illetőleg kockákra vagdalt laza, kristályos tömeg. Íze keserű, vízből és szeszből oldódik. Használata poralakban, vagy oldatban, szájon át bevéve, vagy oldott állapotban bőr alá fecskendezve.

A Diacethylmorphin, más néven *Heroin* az előbbihez hasonló, de annál erősebb hatású fehér por, amely a morphintól eltérőleg felszippantás útján is hat a szervezetre.

A *kokain* szintelen, selyemfényű csillogó kristályokból áll, kesernyés ízű és a nyelvet mulékonyan érzésteleníti. Vízben és szeszből egyaránt oldható. Használata poralakban (felszippantás útján), oldott állapotban (injekció formájában). A port a kokainisták kis szelencékben, esetleg papírcsomagban hordják magukkal.

A kábítószer — mint előbb is említettem — általában gyógyászati célt szolgálnak; gyógyszerként való alkalmazásuk bizonyos esetekben elkerülhetetlen. A veszély éppen abban rejlik, hogy rendszeres használat mellett szükségszerűen bekövetkezik az öntudatnak

és ezer apró tarka kelyhükkel csilingelnek és teleszórják szíromleveleikkel a képzeletben fel-támadó hősök csapata előtt az utat.

Ürnap körmenet ez! A Tiétek, hős bajtársak, kik az ősi határok védelmében megdicsőültek. De gyönyörű magyar katonasors ez!

A kürtös az imát fújja. Ünnepi néma csend. Tisztelgünk előttetek, elnémult magyar harcosok!

A déli pihenőt is itt tartjuk. A tisztást senkinek sem szabad elhagyni. Aknaveszély!

Elindulunk néhányan virágot szedni hőseink sírhantjára.

Félkézzel tartani sem bírjuk már gazdag terhünket. Mi azonban csak megyünk tovább, a hívogató, kacér vadvirágok nyomán, mintha a mesék birodalmában járnánk, virágból font szőnyegen.

A határon is túljutunk. Aknára gyanús száraz foltok. Elhagyott orosz lövészárkok. Vissza kell fordulnunk.

Mikor visszaérünk, megkapó kép tárul elénk, egymásra találva állnak a síroknál az öreg bajtársak. halottak és élők. Zászlóaljparancsnokunk vagy negyvenöt emberrel. Egy ezredben szolgáltak az első világháborúban, 10-es honvédek.

Kimondhatatlanul szép mindez!

Összefont kézzel imádkozunk valamennyien. Elosztjuk a vadvirágokat, felét apáink, felét fiatal bajtársaink síriára.

Nemsokára felharsant a kürt s mi megindultunk tovább a hadak útián. De apáink és ifjú bajtársaink sírjai ott maradtak a Kárpátokon, őrizni az ítélet napjáig a szent földet...

kellemes érzéssel járó zavara. Aki pedig a sokszor csakugyan tűrhetetlen fájdalom ellen kellemes közérzést előidéző szert kapott, igen gyakran nem gondolja meg, mire vezet a szer rendes használata. Szerencsére a magyar orvosok legnagyobb része csak a legszükségesebb esetekre korlátozza a megszokásra alkalmas mérgek adagolását és a múlt fájdalmak, a köhögés, hasmenés és hurutok megszüntetésére más, veszélytelenebb szereket rendel. Az is szerencse, hogy már sok kiváló pótszerrel rendelkezünk, amelyeknek alkalmazása elkerülhetővé teszi a kábítószeres igénybevételét.

Vannak azonban olyan esetek, amikor a kábító mérgek rendelése nem kerülhető el. Az is előfordult már, hogy a szükségszerűen alkalmazott kábítószert a beteg megszokta, de a kórházból való elbocsátásakor erre senki sem gondolt. Volt eset, amikor az orvost kényelmi szempontok vezették, amikor a beteg kezébe adta a veszélyes fájdalomcsillapítót s ennek következménye volt a kóros megszokás kifejlődése.

Folytathatnám az esetek felsorolását, de nem ez a lényeg. Az orvos könnyelműsége, vagy lelkiismeretlensége elleni védekezés nem a közbiztonsági szervek szerepe mindaddig, amíg a Btk. 290., vagy 310. §-ában körülírt esetek valamelyike be nem következik. — Ugyancsak nem a mi teendőnk tisztázni, vajon helytálló-e az ideg-orvosok véleménye, amely szerint a kábítószermegszokás kifejlődéséhez különös egyéni hajlam is szükséges. Kétségtelen azonban, hogy a kábítószerelvezet elterjedése elleni küzdelem már nem kapcsolható ki a közbiztonsági szervek teendői közül. Ilyen irányú nyomozások összegezéséből megállapítható, hogy a kábítószeres megszokása részben kíváncsiságnak, más részben a rossz társaságnak, végül, de nem utolsósorban orvosi gondatlanságnak, könnyelműségnek következménye ugyan, de ha csak ilyen okok működnek közre s csak ezek ellen kellene küzdeni, könnyű dolgunk volna. A kábítószer-üzér az, aki minden eszközt alkalmasnak lát és megragad, hogy anyagi hasznáért romlásbadöntse embertársait. Az üzerek elleni küzdelem már komoly feladat elé állít bennünket.

Mielőtt rátérnénk a közbiztonsági szervek szerepére a kábítószereseknek és a kábítószeres élvezetének elterjedése elleni küzdelemben, látnunk kell, milyen következményei vannak a kábítószeres megszokásának. A kábítószerelvező akaratareje, önbizalma gyengül, a megszokott szer hiányában képtelen rendes munkájának elvégzésére, heves vágyat érez utána és ideges kitérésait nem tudja fékezni mindaddig, amíg meg nem szerzi valamilyen módon a sóvárgott mérget. — Ugyanezt a hiányt érzi, ha kisebb, vagy gyengébb adagot kapott, sőt ha a megszokott mennyiséget időnként fokozatosan nem tudja emelni, abban az esetben is jelentkezik a hiányérzet. Ezek a tünetek valamennyi kábítószer használatánál és majdnem minden kábítószerelvezőnél mutatkoznak. — Az ópiumszármazékokkal való visszaélés megbízhatatlanná, henyelővé teszi az embert. Ha a megszokás gyóvszeres adagolással feilődött ki, azt rendszerint csak akkor veszik észre, amikor a szer használatát abbahagyják. A megrögzött visszaélő az ópiumszármazékokat már izgatószerként használja, ennek segítségével akar megszabadulni kellemetlen, nyomasztó érzésétől, amely mindannyiszor fellép, valahányszor káros szenvedélyétől szabadulni kíván. A szer utáni vágyakozás napokon keresztül fokozódik, végül olyan erős mértékben jelentkezik, hogy a beteg képtelen ellenállani és minden eszközt és alkalmat megragad a kábí-

tószér megszerzésére. — A morphinista életét a szer utáni vágy, az annak megszerzésére irányuló törekvés irányítja. Az aggodalom, hogy szenvedélyéről tudomást szerez valaki s képtelen lesz a mérget megszerezni, a bevett szer mennyisége és a szervezetében kifejlődött megszokás kedélyhangulatát állandó hullámban tartja, amelynek egyik véglete a jóllakottság és kellemes közérzet, a másik a hiányérzet által keletkezett nyomott, kétségbeesett hangulat. A morphin és a heroin használatánál az adagot olyan mértékben kell állandóan emelni, hogy az átlagos halálos adag tízszeresét, néha húszszorosát is eléri s az adagok emelésével kapcsolatosan rövid idő alatt kifejlődik a jellembeli elváltozás is. Az erkölcsi fogyatékosság mind kifejezettebbé válik: az örökös rettegés — a gyenge akaratú és a normális élet folytatására már képtelen beteget — kétségbeeséji, bűnök elkövetésére készíti.

A bűnözési hajlam a kokainistánál sokkal fokozottabb, közöttük feltűnő nagy számban találhatók olyanok, akik perverzításokra ragadtatják magukat. Sok közöttük a homoszexuális egyén. A kokain állandó használata következtében hamarosan fellépő nemi tehetetlenség féltékenységi téveszméket idéz elő, amelyből kifolyólag súlyos erőszakoskodások, tragédiák gyakran keletkeznek. A téveszmék általában nagyon jellegzetes következményei a kokain állandó élvezetének. Idült delirium esetén a beteg egész lelki berendezése megváltozik: öröme, fájdalma nincs, kötelességtudást nem érez, önzővé válik, hivatását, családját elhanyagolja. Önbecsülést sem érez; az egyetlen érzés, amely állandósul benne, a kábítószer utáni olthatatlan vágy. Ingerlékenysége a végletekig, a dühöngésig fokozódik s ilyen állapotban következik be a tragédia, amelynek áldozata leggyakrabban maga a kábítószerélvező, nem ritkán azonban ártatlan hozzátartozója, ismerőse, esetleg teljesen idegen ember, akit balvágzete sodort a kokainista útjába.

A fentiek ismeretében bizonyára könnyű lesz az olvasót meggyőzni a kábítószerélvezet elterjedése elleni küzdelem fontosságáról. — Ezért tilalmazzák a kábítószeresek illetéktelen forgalombahozatalát, ajándékozását és jogosulatlan tartását világszerte; ezért kötötték nemzetközi egyezményeket, hoztak törvényeket, ezért adtak ki kormányrendeleteket, állítottak fel világszerte olyan intézményeket, mint nálunk a Központi Szerv.

Ennek a szervnek és az ellenőrzésre hivatott egyéb hatóságoknak, közbiztonsági szerveknek és alakulatoknak működése és ébersége van hivatva megakadályozni

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Próbacsendőrök tankönyve, 4.— P.

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekk-számlájára történő befizetéssel eszközölendő.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás

kifogyott, ennek rendelését egyelőre mellőzni kérjük. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

a kábítószeresek be- és kicsempészését, a feketepiacon való árusítását, engedély nélküli raktárontartását. A m. kir. belügyminisztérium igazgatási rendészeti osztályának kebelében működő — teljes nevén: *Kábítószer-eket Ellenőrző Központi Szerv* ügyrendjét a 195.200/1934. B. M. számú rendelet tartalmazza. — A Központi Szerv ügyrendjével most nem foglalkozunk, elég, ha annyit tudunk róla, hogy a kábítószerüzemi engedélyek kiadásától, a kábítószeresek behozatalának, kivételének, beszerzésének engedélyezésétől, az engedélyesek, gyógyszerárak, kórházak kábítószerforgalmának ellenőrzéséig, a kábítószerüzemek és élvezők nyilvántartásáig, a kábítószerélvezet elterjedése és az üzerek elleni küzdelem központi irányításáig minden a Központi Szerv teendőit képezi. Természetes, hogy a Központi Szerv az ország egész területén nem lehet egyszerre jelen s így a teendőkből bőven kijut az elsőfokú közegészségügyi hatóságoknak és a közbiztonsági szerveknek is. Kijut annyival is inkább, mert a kábítószeresek törvénytelen célra való megszerzése bűncselekmény nélkül el sem képzelhető. A kábítószereseknek betöréses lopás útján, sikkasztás, orvosi rendelvénnyamisítás, betegbiztosítótintézeti beteglapok hamisítása útján való megszerzése — sajnos — már majdnem mindennapos. Miután az ilyen utakon való kábítószerbeszerzéshez legtöbbször pénzre is szükség van, a kábítószerélvező előbb a sajátját kelti el, majd kölcsönökből fedezi költségeit, később csal, sikkaszt, lop, kábítószerrel üzérkedik s az ilyen bűncselekmények elkövetéséhez fantáziája szinte kimeríthetetlen.

Itt kezdődik a közbiztonsági szervek szerepe.

A közönséges bűncselekményekre vonatkozó törvények ismertetése felesleges, de az a tapasztalat, hogy a kábítószeresekre vonatkozó törvény és rendeletek nem mentek át eléggé a köztudatba. Ezért nem mellőzhető ezeknek részletes ismertetése.

Az 1930:XXXVII. t.-c. 3. §-ának 1., 2. és 3. pontja vétségnek minősíti és hat hónapig terjedhető fogházbüntetéssel rendeli büntetni mindazokat, akik hatósági engedély nélkül gyártanak, behoznak, eladnak, terjesztenek vagy kivisznek, továbbá készletben tartanak olyan szert, amely kóros méregélvezetre alkalmas. Ugyancsak vétséget képez, ha valaki kábítószerrel nem jogosult részére ad el, terjeszt vagy kivisz, habár egyébként hatósági engedélye van. A hivatkozott § 4. és 5. pontja vétségnek minősíti azt is, ha a kábítószerüzemi engedélyes vállalat a kábítószerrel más helyiségben gyártja, mint ahova az engedélye szól, végül ha a kábítószernek az engedélyezett helyiségbe történt bevitelét, onnan elszállítását, vagy a terjesztés módját könyveibe nem vezeti be a megszabott módon. Ha a tettes a törvény 3. §-ának 1., 2. vagy 3. pontja alá eső vétségek miatt már volt büntetve és büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el, a cselekmény büntetett és két évig terjedhető börtönnel büntethető.

A hatósági engedély nélkül való behozatal vagy kivitel megakadályozása elsősorban a vámhivatalok teendője ugyan, de a határszállón szolgálatot teljesítő közbiztonsági és karhatalmi szervek bizonyára értékes segítséget tudnak nyújtani ilyen cselekmények leleplezésében a vámhatalóságok közgeinek. A felsorolt többi bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetében a nyomozás a rendőrhatalóságok köteleességei közé tartozik, amely hatóságok szükség esetén az elsőfokú közegészségügyi hatóság támogatását vehetik igénybe.

Szathmáry K. f. d. felv.

Az ismertetett bűnügyben folytatott nyomozásra vonatkozó iratokat a kir. ügyészséghez kell megküldeni, mert azokban a kir. törvényszék van hivatva bíraskodni.

A 2.222/1934. M. E. számú rendelet 17. §-a tizenegy pontban sorolja fel azokat a cselekményeket, amelyeket kihágásnak minősít és tizenöt napig terjedhető elzárás-büntetéssel rendel büntetni. Ezek közül figyelemre-méltó a közbiztonsági szervek szempontjából az 1. pont, amely szerint, aki kábítószert hatósági engedély nélkül természet, vagy ilyen szert tartalmazó készítményt hatósági engedély nélkül átvesz vagy elajándékozik;

a 10. pont, amely szerint, aki bármilyen módon szándékosan közreműködik arra, hogy más jogosulatlanul, vagy a fennálló szabályok megszegésével vagy kijátszásával kábítószerhez juthasson;

végül a 11. pont, amely szerint aki, mint kábítószerezési engedéllyel ellátott üzem, vállalat, intézet vagy gyógyszerár felelős vezetője (tulajdonos) a hivatásából folyó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség gyakorlásában akár szándékosan, akár gondatlanul olyan mulasztást követ el, amely arra nem jogosultnak kábítószerhez jutását előmozdítja, kihágást követ el.

E kihágások ügyében első és másodfokon a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíró jár el, harmadfokon a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

Az elközbiztonsági tekintetében a Btk. 61. §-ának rendelkezései nyernek alkalmazást. Az elkövetett kábítószert elárverezés esetében csak erre egyébként jogosult személy veheti meg.

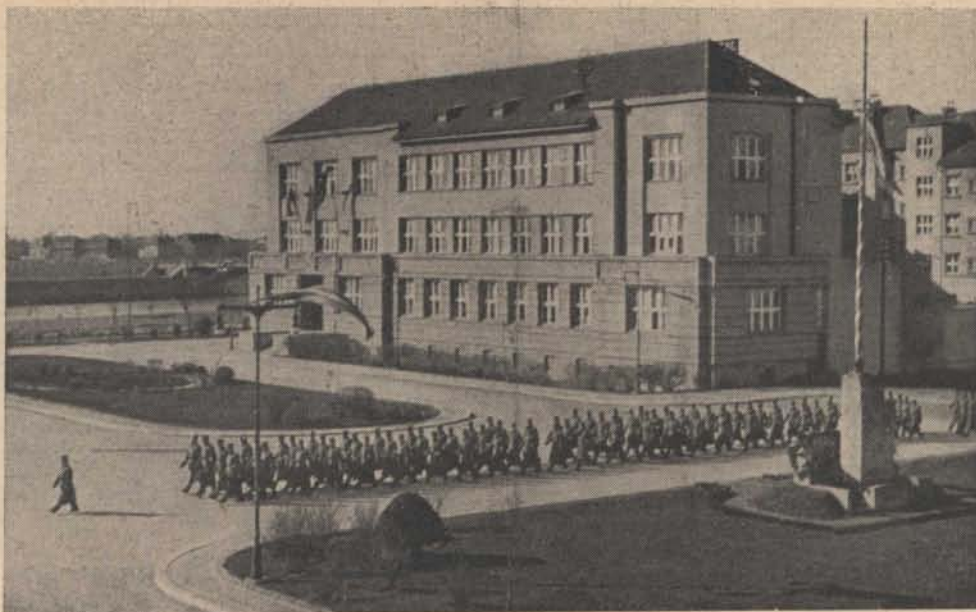
A rendelet 18. §-a úgy rendelkezik, hogy a nyomozó és rendőrhatalóságok (stb.) a megállapított, illetve

tudomásukra jutott visszaéléseket haladéktalanul és közvetlenül közlik a Kábítószereket Ellenőrző Központi Szerv-el (Budapest, IV., Veres Pálné-u. 24).

Igen fontos részét képezik a kábítószerek elleni küzdelemnek a gyógyszerárak berendezése és felszerelése tárgyában kiadott 260.520/1934. B. M. számú rendelet, továbbá a gyógyszerészeti működés és eljárás szabályozása tárgyában kelt 260.510/1934. B. M. számú rendelet egyes rendelkezései. Ezek szerint a kétkeresztes kábítószereket az erősfalú ajtóval és biztonsági zárral ellátott mérgezőszekrényben kell megőrizni; ilyen szereket orvosi rendelvény nélkül kiszolgáltatni nem szabad, végül a legnagyobb egyes vagy napi adagot meghaladó mennyiségben adagolandó kétkeresztes szereket kiszolgáltatását a mérgezőkönyvbe be kell vezetni és az ezekre vonatkozó orvosi rendelvényeket a mérgezőkönyv mellékleteként tíz esztendőn keresztül meg kell őrizni.

A rendelkezések megszegése kihágást képez s ha a cselekmény nem esik súlyosabb rendelkezések hatálya alá, ezen rendeletek 20., ill. 11. §-ának alapján is büntethető.

A törvénytelen forgalom ellenőrzése és megakadályozása óriási nehézségekbe ütközik. — A kábítószer könnyen elrejtendő, mert aránylag kis tételekben való forgalombahozatala is jelentős hasznot biztosít. Megkísérelték már sírkövekben, kettős fenekű bőröndben, szobrocskákban, vagy hasonló dísz tárgyakban, nyakban viselt zacskóban ki- vagy becsémpészni. Megkísérelték az üzerek oly módon félrevezetni a nyomozó közönséget, hogy töltőtoll szárában, zsebórákban hordták maguk-

Képek az ungvári csendőrtanzászlóalj életéből. — Vasárnap; istentiszteletre vonul a zászlóalj.

kal a kábítószer; szürke kis zacskót rajzszeeggel szúrtak a kocsmasztal alá, s a jelentkező vásárlóknak ebből mérték ki a szükséges adagot, vásárlási szünetekben pedig ártatlan kártyajátékkal szórakoztak.

A nehéz megélhetés, a rossz táplálkozás, a testi és lelki ellenállóképesség csökkenése, a gondok, izgalmak, elkeseredés és testi szenvedés egyre több embert ránt az örvénybe. Nem kell sok rábeszélés, hogy újabb és újabb áldozat kerüljön az üzerek kezébe. Az ilyen egyének, ezek gyermekei és családjuk tagjai tovább szaporítják a feledést, ideig-óráig vigasztalást keresők számát. Ezzel egyenes arányban nő az üzérkedők száma is, akik ismét szaporítják vevőik körét.

Megállás aztán nincs. A kábítószerélvezet ragálya olyan rohamos, hogy minden erőnk latbavetésével sem tudnók elhárítani a mérhetetlen veszedelmet, amelynek elhárítása pedig nemcsak az egyén és a család, de a nemzet, az állam és a társadalom szempontjából is elsőrendű fontosságú.

Bennünket a kábítószernek az első világháború befejezésével való elterjedése csak kis mértékben érintett. Most, hogy ismét világháborúban vagyunk, máris mutatkoznak olyan jelenségek, amelyekből szomorú következtetést vonhatunk le. Ne tévesszen meg bennünket annak hangoztatása, hogy nagyobb jelentőségű kábítószer visszaélések nálunk nem voltak tapasztalhatóak, hogy a helyzet nálunk megnyugtató. Sok kis visszaélésből komoly veszedelem támadhat. Az orvosi rendelvények hamisítása újabban feltűnő méreteket kezd ölteni. Kórházakból, klinikákról, orvosi rendelőkből ellopott, nyomdákban álnevekre rendelt rendelvényürlapokra hamisított kábítószeres rendelvény a gyógyszerárakban visszatartott receptek között nagyon sűrűn található. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a kábítószerrel való visszaélés a legnagyobb méreteket akkor öltötte, amikor az első világháború véget ért. Évtizedekig tartott, amíg nemzetközi összefogással annyira amennyire sikerült rendet teremteni, de a nagyvárosok lakossága körében a kábítószerélvezet ma is erősen szedi áldozatait. A titkos nemzetközi „drog-ring” ma is működik s a legutóbbi becslés szerint körülbelül nyolcvanhatezer métermázsá ópiumra tehető mennyiség-

get hoz forgalomba, jöllehet a törvényes, gyógyászati célokra szolgáló mennyiség csak körülbelül 3.500 métermázsára tehető.

Milyen törekvéssel fogunk hozzá egy-egy gyilkosság, rablás, betörés, vagy lopás körülményeinek, tetteinek nyomozásához! Pedig ezekben az esetekben legtöbbször csak egy egyént, vagy családot ért a kár, vagy a gyász. A kábítószer használatára való rászoktatás, a

Készül a vázlat.

Egyik terepkutató.

kábítószerek élvezőinek a méreggel való rendszeres ellátása talán lassabban öli meg áldozatát, de éppen olyan biztosan hat, akár a kés, vagy a revolvergolyó. A kábítószerezér a tömeggyilkoshoz hasonlítható, aki ellen küzdeni nemcsak a csendőr kötelessége, de lelkiismeretes ember nem hajthatja nyugalomra a fejét, amíg nem tett meg mindent ezek ellen a dúvadak ellen, amit megtennie módjában volt.

A tanyavilág ujjaszületése.

Nagyfontosságú és régi hiányokat pótló törvényjavaslat kerül rövidesen az Országgyűlés elé, mely a magyarság legelhanyagoltabb részének, a tanyák lakosságának sorsát karolja fel és állítja be az általános közigazgatás ujjaszervezett rendszerébe.

A tanyák világa a csendőr világa is. Az ő szolgáltatást is befolyásolja, hogy segítenek-e a tanyavilág sok baján, hiányán. Ezért ez a kérdés egészen közelről érdekli a csendőrt is. A javaslat részleteit és indokolását az alábbiakban ismertetjük.

A törvényjavaslat szerint a törvényhatósági joggal felruházott és a megyei városok, úgyszintén a nagy- és kisközségek kötelesek a külterületükön levő népesebb lakott helyeken, — sűrűbb tanyai településeken —, a közigazgatási tennivalók ellátását oly módon biztosítani, hogy a lakosságnak a közigazgatási hatóságokkal és közegeikkel való érintkezése megkönnyíthessék. Ott, ahol a helyi viszonyok szükségessé teszik, az említett érdekek biztosítása céljából a tanyai településeken állandó kirendeltséget kell létesíteni.

A tanyai települések közigazgatásának ellátásáról az érdekelt városok és községek kötelesek a törvény hatálybalépésétől számított egy esztendő alatt szabályrendeletet alkotni, melynek érvényességéhez a belügyminiszter jóváhagyása szükséges.

A törvényhatósági jogú és megyei városok, úgyszintén a nagy- és kisközségek az alkotandó szabályrendeletben a tanyai kirendeltség vezetőjét, illetőleg a tanyai igazgatás ellátásával megbízott tisztviselőt a polgármester, — a községi előljáróság hatáskörébe tartozó egyes ügyekben pedig önálló — intézkedési jogkörrel ruházhatják fel. A tanyai kirendeltség vezetője, illetőleg a tanyai igazgatás ellátásával megbízott tisztviselő az ilyen ügyeket a polgármester, illetőleg a községi előljáróság nevében intézi.

A törvényhatósági jogú és a megyei városok, úgyszintén a nagy- és kisközségek az alkotandó szabályrendeletben megtilthatják, hogy a város, illetőleg a község belterületétől meghatározott távolságon túl, meghatározott terjedelmet el nem érő mezőgazdasági birtok-

Álláspont meghatározása.

Sitkei cső. felvételei.

testen állandó jellegű épület emeltessék. A szabályrendeletben megállapított építési tilalommal kapcsolatban gondoskodni kell arról, hogy a tilalom alá eső birtokok a szükséghez képest korzetenkint létesítendő tanyaközpontokon lakóház és gazdasági épületek emelésére alkalmas házhelyet kaphassanak. A tanyaközpont kialakítására szükséges területeket és a középületek céljára szükséges területeket (templom, iskola, hivatalok, tisztviselők, lelkész, tanító lakása) — ha más módon nem lehetséges —, kisajátítás útján kell megszerezni. A belügyminiszter a törvény értelmében alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában a pénzügyminiszterrel, valamint a földmívelésügyi és iparügyi miniszterrel egyértelműleg határoz.

A főbb részleteiben itt ismertetett törvényjavaslatához a belügyminiszter úr a következő általános indokolást fűzte:

— Az úgynevezett tanyakérdés egyike azoknak a kérdéseknek, amelyekre nézve úgyszólván mindenki egyetért abban, hogy rendezésük szükséges és időszerű is. A „tanyakérdés” meghatározásában ugyanis olyan problémák sűrűsödnek, amelyeknek rendezetlenül hagyása, — különösen ma — komoly nemzeti értékvesztést jelenthet.

A magyar tanyavilág kialakulásának történeti folyamatára, a tanyai települések keletkezésének okaira nem óhajtok kitérni. Ez meghaladná egy törvényjavaslati indokolás szokásos kereteit. De különben is a tanyakérdésnek jelentős irodalma van, amelyből mind a tanyavilág multja, mind pedig keletkezési okai már régen közismertek. Éppen ezért alábbi fejtegetéseimben ezekből fogok kiindulni.

A tanyavilág mai tényleges helyzete.

Azt az előnyt, amely a tanyai településnek rendszerinti indítéka, — hogy tudniillik a gazda összes munkaeszközeivel ott van ingatlanán és így a lakóhely és a munkahely közti távolság okozta idő és energia-vesztést kiküszöbölheti, — erősen ellensúlyozzák, sőt mondhatni problematikus értékűvé teszik azok a hátrányok, amelyek a tanyai települések elszigeteltségének folyományaként egyfelől magának a tanyai lakosságnak, másfelől pedig a köznek szempontjából előállanak.

Gondoljunk itt például arra az értékvesztésre, — amely egy embernek és két igazállatnak a termelés munkájából való egy napi kikapcsolódásával — bekövetkezik akkor, mikor a tanyai lakos kénytelen beszerzési szükségleteinek kielégítése, vagy termelvényeinek értékesítése, vagy valamely elemi közigazgatási kötelezettség teljesítése (születés, haláleset bejelentése, adófizetés stb.) miatt az esetleg 20—30 kilométernyi távolságban lévő községet, vagy várost felkeresni a tanyavilág útviszonyai mellett. És ez a munkaerő, illetőleg munkakiesés nemcsak az egyes érdekelteknek jelent veszteséget, hanem veszteség a nemzeti termelés összességében is.

Vagy gondoljunk arra, hogy mit jelent a népeszsaporodás fontos nemzeti érdeke szempontjából az a körülmény, hogy a tanyákon egészségügyi szolgálatról úgyszólván beszélni sem lehet és hogy a tanyavilág a legelemibb közegészségügyi berendezéseket is nélkülözi.

Ugyanitt gondolhatunk arra is, hogy milyen veszteséget idézhet elő, — az egyes káráról nem is szólva — nagy nemzeti értéket jelentő állatállományunk te-

kintetében a tanyai állategészségügyi szolgálatnak a hiánya.

De nézhetjük a kérdést egy másik oldalról is. Milyen ürt támaszt a tanyai lakosság életében a lelki gondozás hiánya és az elemi kulturális szükségletek kielégítésének lehetetlensége. És a tanyai lakosságnak ez a szellemi magárahagyatottsága milyen veszteség a nemzet szempontjából is, hiszen ezáltal a népesség egy rétege lemarad a kulturális haladásban és mindig akadályozó lesz az egységes közszellem kialakulásában.

Ismét egy másik oldalról nézve a kérdést: megállapíthatjuk, hogy a községek és városok a mai szervezetükkel nem képesek tanyaterületükön a közigazgatási feladatait megfelelően ellátni.

A törvények és rendeletek rendelkezéseinek végrehajtása a tanyai településeken megilehetősen nehézkes és ebből folyóan laza is. A kézbesítések, a szükséges összeírások teljesítése, az esetleg szükséges nyomozások, puhatolások foganatosítása, a közérdekű szempontok nyilvántartása stb. a tanyavilágot illetően súlyos, csak nagy nehézségek és aránytalan munka árán teljesíthető feladatokat jelentenek. Mindezekhez járul még a közigazgatási szervek és a tanyai lakosság közötti kapcsolat hiánya is, aminek folyományaként a közigazgatás tájékozatlan a tanyai lakosság viszonyai, szükségletei felől.

Hogy azután ez a most vázolt helyzet minő hátrányt jelent országos vonatkozásban is a közigazgatás megfelelő viteléhez fűződő közérdek szempontjából, azt nem szükséges külön kimutatni.

A tanyakérdés rendezéséhez vezető úton most már elodázhatatlanul meg kell indulni. Ezt parancsolja minden egyéb mellett még az a körülmény is, hogy a tanyakérdésben érdekelt néprétegnek a száma egyáltalában nem lekicsinyelhető, — ma a tanyai lakosság körülbelül 800.000 lelket tesz ki — és hogy ez a néprétegünk értékes nemzetfenntartó erőt jelent.

A tanyakérdés rendezésének feladatai.

A tanyakérdés rendezése különböző irányú feladatokból áll. Ily feladat például a tanyavilágnak megfelelő úthálózatral való ellátása. További feladat egy olyan szervezet kiépítése, amely lehetővé teszi, hogy a tanyai lakosság beszerzéseit, valamint termelvényeinek értékesítését helyben, vagy legalább is kevés idővesztéssel le tudja bonyolítani.

Sürgős feladatként jelentkeznek a tanyavilág hitéletének kiépítése, továbbá a kulturális színvonal emelésére alkalmas intézmények létesítése is. Ezeknek és hasonló feladatoknak megoldása csupán pénzkérdés és szervezés kérdése. Jogszabály ehhez nem szükséges. De a tanyakérdés rendezésében minden egyéb részfeladatot megelőző feladat: a tanyai közigazgatás megszervezése, amihez viszont a pénzen és a szervezési munkán felül jogszabályra is szükség van. Egyrészt azért, hogy törvényi kötelezettséggé tehessük a tanyai igazgatás megszervezését, másrészt azért, hogy megteremtjük a megfelelő szervezet kialakításához szükséges jogi alapokat.

A tanyai közigazgatás megfelelő rendszerének kiépítésével kiküszöbölődnek a tanyai lakosság és a közigazgatási szervek közötti érintkezés jelenlegi nehézségei, megszűnnek az ebből folyó hátrányok. Megoldást nyer a közegészségügyi és állategészségügyi szolgálat. Megoldást nyernek mindazok a kérdések, amelyek közigazgatási vonatkozásúak. Az esetleges állandó közigazgatási szervezetek felállítása, illetőleg

az igazgatás megszervezésével kapcsolatban kialakuló tanyaközpontok irányt mutatnak majd a tanyavilág úthálózatának a kiépítéséhez és támpontul szolgálhatnak az értékesítés és ellátási szervezet kiépítésénél is.

A tanyai közigazgatás szervezésének módjai.

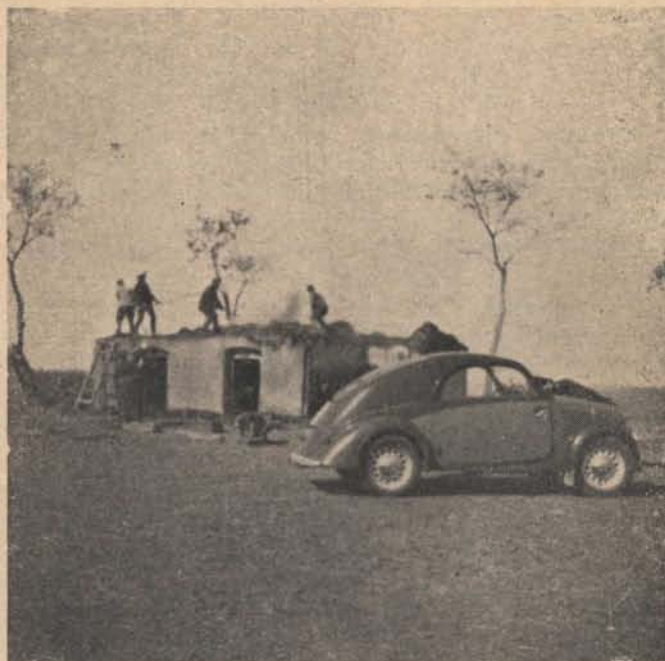
A tanyai közigazgatás megszervezésének módjait illetőleg olyan megoldásra kell törekedni, amely közvetlenebbé teszi a közigazgatásnak a tanyavilággal való kapcsolatát és mindenekelőtt egyszerűbbé és kevesebb időtrablóvá alakítja a közigazgatási szervek és a tanyai lakosság közötti érintkezést. Egyszóval: közelebb viszi a közigazgatást a tanyához és ezáltal biztosítja a közigazgatás folyamatosságát, a közigazgatási feladatoknak hiánytalan teljesítését a tanyavilágban is.

Ami a szervezés módját illeti: ez a helyi viszonyoktól, a helyi adottságoktól függően igen sokféle lehet.

Ama megoldások közül, amelyek mint típusok leginkább számításba jöhetnek, három megoldási mód kínálkozik:

Az egyik megoldási mód, ami számításba jöhet, a következő: kijelölünk a tanyai településeken egy körzetet, ennek lehetőleg a központjában megjelölünk egy megfelelő helyet, ahol meghatározott időszakokban a város, illetőleg a község kijelölt tisztviselője, továbbá az orvos és az állatorvos megjelenik és elvégzi a szükséges közigazgatási tennivalókat, a körzethez tartozó tanyai lakosság esetleges panaszait, kéréseit meghallgatja és ha lehetséges, még a helyszínén intézkedik is. A körzethez tartozó tanyai lakosság a közigazgatással kapcsolatos kötelezettségeit (adófizetés, bejelentés stb.) ezeken a rendszeresített látogatási napokon a helyszínen teljesítheti. Ez kétségtelenül a legegyszerűbb és a legkevésbé költséges megoldási mód. Ilyen tanyakörzetek megállapításánál figyelemmel kell majd lenni arra, hogy a körzethez tartozó lakosság azt a helyet, ahol a közigazgatás közegei a látogatási napokon megjelennek: rövid idő alatt, — lehetőleg egy órai gyalogjárással — megközelíthessék.

A másik megoldás: az állandó szervezet létesítése. Ennél a megoldásnál is meg kell határozni bizonyos körzetet és ennek lehetőleg a központjában kell elhelyezni azt az állandóan a tanyaközpontban tartózkodó tisztviselői szervezetet (kirendeltséget), amely a körzethez tartozó tanyai lakossággal kapcsolatos közigazgatási feladatokat ellátja. Ebbe a tisztviselői szervezetbe beletartoznának az orvos, állatorvos stb. is. Ennek a megoldásnak értékes velejárója, hogy az ál-

A tűz helyszínére érkező közlekedési járőr segít a tanya lakóinak az oltásban.

Kecskeméti J. cső. felv.

landó közigazgatási szervezet székhelyei: a tanyaközpontok, — mivel ott egészségügyi berendezések, iskolák stb. is elébb-utóbb feltétlenül elhelyezést nyernek — idővel olyan értelemben is központjai lesznek a tanyakörzetnek, hogy iparosok és kereskedők is letelepszenek majd e helyeken, amint hogy ez a folyamat egyes, már meglévő tanyaközpontoknál tapasztalható is. Egyébként a tanyaközpontok kijelölésének nagy jelentősége lesz a tanyai útépités, továbbá a tanyai lakosság beszerzési és értékesítési szükségleteinek kielégítésére hivatott szervezet kiépítése szempontjából, mert a tanyaközpontok megadják majd azokat a támpontokat, amelyekhez igazodni lehet.

A harmadik megoldási mód: önálló kormányzati közületek, úgynevezett tanyaközségek alakítása. Erről a megoldásról csak ott lehet szó, ahol megvannak a községgé alakulásnak jogi és pénzügyi feltételei. Ennek a megoldásnak kétségtelen előnyei vitán felül állanak, hiszen a már ma is meglévő homogén tanyaközségekben nincs tanyakérdés, ezek a helyi közigazgatást épen olyan jól látják el, mint a zárt településű községek. A külföldön is leginkább ezzel a szervezési móddal találkozunk. Mégis, ez a szervezési mód jöhet a legkevésbé számításba. Nemcsak azért, mert az önálló községgé alakulásnak jogi és pénzügyi feltételei nincsenek meg az esetek nagyobb részében, hanem itt egy további lélektani körülménnyel is számolni kell. Ez pedig: a tanyai lakosságunk idegenkedése attól, hogy az anyaközülettől elszakíttassék. Ez az erős idegenkedés olyan gátló körülményként jelentkezett már a múltban is, hogy az 1867 óta eltelt közel nyolc évtized alatt csak ötvenegynéhány önálló tanyaközség keletkezett.

Szétszórt és csoportos tanyai települések.

Helyi adottságként, amely a közigazgatás szervezésére irányító befolyást gyakorolhat, a tanyai településeknek igen sok válfajával találkozunk. Így vannak: szétszórt és csoportos tanyai települések; a csoportos

Álföldi tanya.

Szathmáry K. fhdgy. felv.

tanyai településeknek ismét különböző válfaját látjuk. Befolyást gyakorolhat a közigazgatás mikénti megszervezésére a település állandó, vagy időszakos jellege is, vagyis az a körülmény, hogy a tanyatelepülések lakossága télen-nyáron, vagy pedig csak a mezőgazdasági munkahónapokban tartózkodik a tanyán. Az utóbbi jellegű településeknél más megszervezési mód, mint az időszakos látogatások rendszeresítése, nem is igen jöhet figyelembe. Ez a szervezési megoldás lesz egyébként a gyakorlatibb a túlságosan szétszórta tanyai településeknél is. Az időszakos látogatások megoldása szóba jöhet csoportos településeknél is, bár az ilyen településeknél inkább az állandó szervezet létesítése lesz helyén. A tanyai településeknek az anyaközülettől való távolsága is olyan tényező, amely kihat a szervezés módjára.

A tanyai településeknek önálló tanyaközségekké való alakítása és a tanyai igazgatás ily módon való megoldása csak szórványos lehet. A leghelyesebb arra az álláspontra helyezkedni, hogy a tanyai igazgatás rendezése történjék a meglévő önkormányzati közületek keretei közt. Emellett fennmarad a lehetősége annak, hogy a tanyai települések, — ha a községgé alakulás feltételei bekövetkeznek — az anyaközülettől elszakítva önálló tanyaközségekké alakíttassanak.

A tanyai igazgatás törvényi szabályozásának mikéntje.

A tanyai igazgatás törvényi szabályozásának mikéntje szempontjából irányt szab az a felismerés is, hogy mivel a szervezetet a helyi adottságok fogják kialakítani, nem állapíthatunk meg részletes szabályo-

kat. A tanyai igazgatás megszervezését és az ahhoz szükséges részletes szabályok megalkotását a jogszabályalkotási joggal rendelkező helyi önkormányzati közületekre; a városokra és a községekre kell bízni.

Végezetül megállapítja a törvényjavaslat indokolása, hogy a tanyai igazgatás rendezése csak az első szükséges lépés a tanyakérdés egészének rendezése felé. Ezt követniök kell a további lépéseknek. A teljes rendezés hatalmas szervező munkát és anyagi áldozatokat is fog jelenteni mind az érdekelt városokra és községekre, mind pedig az államra is.

Ez azonban nem lehet visszariasztó hatással, amikor arról van szó, hogy nyolcszáz ezer főnyi értékes nemzetfenntartó népességet emelünk ki mai elhanyagolt és elszigetelt helyzetéből és kapcsolunk be újra teljesértékű résztvevőkként, a nemzeti közösség életébe és törekvéseibe.

P—y

PORTYÁZÁS

Családi bridsparti négy sebesülttel, — mondja egy újságcím. A kártyázók összeverekedtek. Egymáshoz vagdoszták a kezük ügyébe került vagdosható tárgyakat, beletáposztak a tálaló gyomrába, letörték a lámpatartó vasat, aztán jöttek a mentők.

A bridsről tudni kell, hogy a legigényesebb kártyajáték. Akik a velejáró szellemi és egyéb igényeknek megfelelnek, nem tartoznak a garázda emberek sorába s lám, egyszer még ők is megverték egymást. Ebből ki lehet számítani, mi szokott történni ott, ahol huszonegyest, meg ferblit játszanak. Oda sokszor egyáltalában ki sem mennek a mentők, mert elkéstek vele.

Kártyát csak az fogjon a kezébe, aki minden körülmények között ura tud maradni az idegeinek és indulatainak, minden szavának és mozdulatának, egy szóval a viselkedésének. Ehhez egészen hibátlanul higgadtnak és hibátlanul lovagiasnak kell lenni. Mivel pedig a teljes higgadság és hibátlan lovagiasság nem éppen általános emberi vonás, még a magasabbrendű kártyajátékok szellemi és idegtornájában is csak kevesen találhatják meg zavartalanul a szórakozásukat és örömeiket. Ezek is csak ott, ahol a fordulatos, friss eszmunka a cél, nem pedig a pénznyerés.

A kártyajátékok túlnyomó része viszont kimondottan a pénznyerésre megy. Ezeknél a közönséges kártyajátékoknál a nyerésben kilencven százalékgig a szerencse dönt s csak kisebb százalékgig az ügyesség és szellemi teljesítmény, a cél pedig százszázalékosan a pénzszerezés. Hát nem egyszerűbb sorsjegyet vásárolni, ha már a szerencsével akarunk barátkozni? Nehány száz pengős kártyanyerésért hónapokig kell a kártyát csapkodni, acsarkodni, izgulni; feleségtől szidást tűrni, leminősülni, becsukódni, bajtársakkal kutyalábon élni és mindezek miatt elviselni és elaltatni a mardosó önvádakat. Még ez néhány száz pengőt még akkor is, ha nyerünk, ami pedig a kártyában közismerten ritka eset, talán nincs is ilyen. Ott végeredményben mindenki veszít. Hogy a sok veszteséget mégis ki zsebeli be, azt csak a jó ég tudná megmondani. Az okos szerencsevadász már inkább sorsjegyet vásárol.

S hogy a kártyázás a nyerési esély mellett még remek időtöltést is ad, azt ne mondja nekünk senki.

Oththon az asszony.

Kiss Áron őrm. felv.

Háborúban a férj.

Wissky Zoltán örm. felv.

Minden közönségesen használatos kártyajáték motorja a pénz. Aki ezt nem tagadja, abban legalább az őszinteség mégis valami értéket mutat, de aki tagadja s közben sunyin a garast lesi, az alattomos ember s így rendes emberek társaságába befogadhatatlan.

Aki nem akar elsülyyedni, kártyán pénzt szerezni ne akarjon. Aki pedig már leszámolt a sülyyedéssel, az se aprózza a dolgot huszonegyessel. Ha már ki akarja fosztani embertársát, vegye ki a zsebéből a pénztárcát, ha pedig a verekedős indulatait akarja levezetni, akkor se aprózza, hanem ragadjon löcsöt s verjen fejbe vele valakit. Így a börtönben talán még megjavulhat, de ha a züllését pénzcsináló kártyacsatákban aprózza el, akkor az ördög kezéből soha sem szabadul.

Neheztelésnek mondják azt a kávézacchoz hasonló keserű üledéket, ami elbástyázza magát valahol a lélek alján és onnan kiszellőztetni csak az idő tudja.

Az idő. Sokat és sokszor hivatkozunk rá. Érthetetlen, hogy ami ma fáj, az bizonyos idő múlva vagy egyáltalában nem fáj, vagy kevésbé fáj. Érthetetlen, de így van, mert az életösztonnek nem mi vagyunk az urai, hanem ő az úr rajtunk. De ha urai nem is vagyunk, azért a terét korlátozhatjuk. Fenntarthatjuk számára azt a kicsi, szűk helyecskét, amiben az élet igazi, súlyos terhei és megpróbáltatásai elférnek. Ezeknek a problémáknak csakugyan nincs más megoldása, mint az idő.

Ellenben az apróságokat, a mindennapi kis megsértődéseket dobjuk ki ebből a szűk kis térből, a léleknek ebből a legmélyebb darabjából, ami a szentély tisztét hordozza kisebb-nagyobb keresztekkel. Ide nem illenek bele a haragszomrádók.

Állandóan tévedünk és hibázunk. A legjobb akarrattal sem kerülhetjük el, hogy valakit megbántunk. Mármint, vagy megbocsát az, akit megbántottunk, vagy nem bocsát meg, ezt azonban az első másodpercben, vagy mondjuk percben, el kell dönteni. Ha megbocsát, akkor azonnal felejtse el, ami történt, ha pedig nem, akkor tudni kell a két embernek, hogy elidegenedtek egymástól. Lehetnek olyan helyzetek, amikor csak az utóbbit lehet választani s ebben nincs is hiba semmi, elvégre a földkerekség összes emberei nem szerethetik egymást. Vannak barátságok és vannak barátságokban törések, ez sokszor elkerülhetetlen. Ezt megmondjuk egymásnak nyíltan és minden rendben.

Az állandó galibákat a barátságokban a folytonos duzzogások, neheztelések csinálják. Látunk embereket, akik egymás nélkül egy napot nem tudnak jóízűen eltölteni, de azért havonként egyszer összevesznek, hogy ugyancsak havonként egyszer kibéküljenek, mert a neheztelő természetű barátnak pontosan két hétre van szüksége ahhoz, hogy valami apró kis bántást végleg kigyomláljon belőle az idő.

Mentsük fel az időt az ilyen apró feladatok alól, hogy maradjon ereje a nagyobbakhoz. Ha valam kis bántást megbocsáthatónak érzünk, akkor végezzünk vele

Háborúban a férj.

Wissky Zoltán örm. felv.

nyomban. Még a nyomát is ki kell irtani az első másodpercben.

*

A hosszú mátkaság itt-ott bajt csinál. Ebben egyvalaki igazán ártatlan: a gyermek, aki a legfőbb tényező abban, hogy az ilyen házasságok engedélyezése nem minden esetben tartozik a lehetetlenségek közé.

Ne higgyük azonban, hogy a házasságkötés ténye egymagában mindent megold. Ebben a körülmények nagy szerepet visznek és sokszor elviszik az emléküket az egész életre. Érdemes ügyelni rá, hogy ezek a körülmények kifogástalanok legyenek. Ez is erőpróba s aki megállja a próbát, ennek sok öröme és eredményét látja azután az egész házasságát.

Általában is elfogadható tétel, hogy az életben nem jó siettetni a dolgokat és főleg nem célszerű kikerülni az akadályokat. Minden hivatásnak és minden emberi sorsnak megvannak a maga külön, egyéni nehézségei. Ezekkel számolni kell. Aki az egyik hivatás korlátait és próbáit nem bírja, az a többi hivatását sem bírja el. Sok ilyen vándorló embert ismerünk. Belefognak mindenbe és kikopnak mindenből.

Ezért is kell a nősülési engedélyt megvárni. Ha valami okból nehezen vagy egyáltalában nem megy, akkor meg kell szüntetni a jegyességet, mert akkor a házasságkötésnek az alapfeltételei körül valami hiba van. Akár a józan várakozás, akár a józan szétválás, mindkettő megoldás, csak az a bizonyos harmadik, az nem lehet megoldás még akkor sem, ha valami kis remény ilyen esetben is dereng a házasság engedélyezéséhez.

Azt pedig, hogy valaki kimondottan erre a reménysugárra alapítana könnyelműséget, senkiről nem tettelezzük fel, aki a tisztességből és férfiaságból egyáltalában részt kíván magának. Olyan hitványságot nem tettelezzük fel senkiről, hogy leendő gyermekét már a születésekor ilyen hátránnyal akarja elindítani az élet küzdelmes útjaira. Mert azért csak hátrány ez, hiába nézzük a dolgot akármelyik oldaláról, akármilyen jószándékkal és akármilyen emberszeretettel.

Bűnügyi apróságok.

Irtá: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** ezredes.

Alig akad olyan helyszínes bűncselekmény, amelynél a lábnyomok ne játszanának jelentősebb szerepet, különösen a mi működési területünkön, ahol a szabadban a talaj a lábnyomképződésre alkalmasabb, mint a városokban. A lábnyomok jelentősége abban rejlik, hogy az, aki ért hozzájuk, olvasni tud belőlük és így a lábnyomokat előidéző személyére, a helyszínen való viselkedésére, érkezési és menekülési irányára — sokszor a bűncselekmény elkövetési idejére nézve is — fontos adatok birtokába jut.

A hozzáértés megszerzésének a módja: a vonatkozó elméleti ismeretek mellett a kellő gyakorlat elsajátítása. Oktatásnál mindig beállított helyszínnel dolgozunk. Készítsük elő alaposan a helyszínt. Állítsunk be különböző lábnyomokat. Az oktatáson résztvevők kussassák fel a lábnyomokat, olvassanak, azaz következtessenek a lábnyomokból, gyakorolják a lábnyomcsapás követését, a lábnyomrögzítést (lemérés, lerajzolás, lemintázás, stb.). Csak az ilyen oktatásnak van gyakorlati jelentősége. Ahhoz azonban, hogy a csendőr a lábnyomolvasás terén gyakorlott, megbízható szemre tegyen

szert, a valóságos nyomozások és a fent leírt oktatások még nem elegendők, mert összességükben sem nyújtanak elég alkalmat a gyakorlat megszerzéséhez. Eredményt csak akkor érhetünk el, ha minden alkalmat megragadunk. Séta közben keressünk ki egy-egy lábnyomot és próbáljuk azt követni. Ezt Hodann, külföldi kriminalista gyakorolta nagy eredménnyel. Hodann szakértője volt a lábnyomoknak s szakértelmére úgy tett szert, hogy minden alkalmat felhasznált a lábnyomok tanulmányozására. Módszere az alábbi példából kitűnik:

Hodann eső után országúton sétált. Kiválasztott magának két mezitlábás lábnyomot. Ezeket tanulmányozta, majd a csapásokat követte. A lábnyomok alakjából, méreteiből, a csapások képéből arra következtetett, hogy a lábnyomok egy asszonytól és egy gyermektől erednek. A két lábnyomot egy kutyanyom is kísérte. A gyermeklábnyomoknál a jobb lábnak csupán a talpizma volt a talajba benyomódva. A sarok lenyomata hiányzott. A kutyanyomoknál csupán három láb benyomata látszott. Hodann azt következtette, hogy a gyermek jobblábának sarka sérült. Sérülés foroghat fenn a kutyánál is. A lábnyomcsapások egy faluba vezettek és ott a forgalmas úton elvesztek. Hodann kutatót azután, hogy a követett lábnyomcsapások nem vezetnek-e újból vissza, de mivel visszavezető nyomokat nem talált, áthaladt a falun és az ellenkező irányban kivezető országúton kereste a nyomokat. Meg is találta őket. A gyermek lábnyomcsapásban most már a jobbláb teljes benyomata látszott (a saroké is). A kutya lábnyomai változatlanok voltak. Hodann arra következtetett, hogy a gyermeknek tüske lehetett a lábában. A községben fellekeresték az orvost, aki a tüskét eltávolította. Hodann visszament a községbe, utánajárt a dolognak és megállapította, hogy következtetései mindenben helytállóak voltak.

Indiában, Kapurthala államban vannak olyan szakemberek — „khoi“-oknak nevezik őket —, akiknek a nyomolvasás élethivatásuk. Díjazás ellenében elbitangolt állatok, de tolvajok kinyomozására is vállalkoznak. Teljesítményeik a lábnyomolvasás terén bámulatosak. Állítólag egy-egy ökor vagy ló lábnyomot ezer hasonló közül ki tudnak választani és követni. Jó volna közülük egy-két oktatóra szert tenni, de mivel ez nem lehetséges — maradjunk Hodann módszereinél.

*

Lipcsében — néhány esztendővel az első világháború kitörése előtt — ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy idős házaspárt. A házaspár albérteti szobák kiadásával foglalkozott, így a gyanú már a nyomozás kezdetén a lakók egyikére, egy Sch. nevű fiatalemberre irányult, annál is inkább, mert Sch. abban az időben nyomtalanul eltűnt a lakásból. A gyilkosság indítóoka egyelőre ismeretlen volt. Igaz, hogy az áldozatok lakásából eltűnt néhány apróság is, de ezek értéke elenyészően csekély volt. Nem látszott valószínűnek, hogy valaki csupán ezek megszerzése érdekében kettős gyilkosságra vetemedjék. A további nyomozás a gyilkosság körülményeit tisztázta ugyan, de a tettesek kilétét nem tudta megállapítani. Kiderült, hogy a gyilkosság előtt kb. 8 nappal a meggyilkolt házaspárnál egy Sch. nevű fiatalember szobát bérelt. Mondanom sem kell, hogy az Sch. csupán álnév volt.

Sch. saját címére néhány márkát adott fel a postára azzal a szándékkal, hogy a pénzt kézbesítő postást megöli és kirabolja. A gyilkosság reggelén Sch. egy má-

sik ismeretlen fiatalembert bocsátott be a szobájába. Együtt vártak a pénzeslevélhordóra. A lakásban rajtuk kívül csak szállásadók: az idős házaspár tartózkodott. Ezeket — nehogy munkájukban megzavarhassák őket — egyszerűen megölték. Sch.-nek és társának nem volt szerencséje, de annál nagyobb volt a pénzeslevélhordónak. Az történt ugyanis, hogy a pénzeslevélhordó a lakás nyitott ajtajában találta a közönséges levélhordó kollégáját, aki egy ajánlott levelet akart kézbesíteni a lakásban lakó másik lakónak. Utóbbi akkor távol volt a lakásból, így Sch. nyitott a levélhordónak ajtót és kénytelen volt az ugyanakkor érkező pénzeslevélhordótól a pénzt ott a nyitott ajtóban, a levélhordó jelenlétében, átvenni. A közönséges levélhordó ugyanis megvárta, amíg pénzeslevélhordó kollégája a dolgát elvégzi, hogy azután együtt haladhassanak, beszélgetve, le a lépcsőn. Ez mentette meg a pénzeslevélhordó életét.

Sch.-ről és társáról tanúk igen pontos és jó személyleírást adtak, de ennek ellenére sem sikerült kiléteket megállapítani, még kevésbé kézrekeríteni őket. A rendőrség és az ügyészség mindent elkövetett, hogy a nyomozással eredményt érjenek el. Igénybevették a napi sajtó útján a nagyközönséget is. Százzámra érkeztek be a rendőrségre a közönség köréből a legkülönbözőbb bejelentések. Ezek tisztázása rengeteg munkába került, de eredményt nem hozott. A rendőrség jól kiépített alvilági B. hálózatát is működésbe hozták, a nyomravezető jutalmazására tekintélyes összeget tűztek ki, a tanukkal átnézték a bűnügyi nyilvántartás fényképgyűjteményét is, de eredményt nem sikerült elérni. Mintha elnyelte volna a föld a gyilkosokat. A fényképnyilvántartással kapcsolatosan az ügyész egy egészen új és szokatlan eszközhöz is folyamodott. A tanuk ugyanis három különböző nyilvántartott bűnöző fényképét jelölték meg, amelyek nem egészen olyanok ugyan, mint Sch., de nagyon hasonlítanak rá. Az egyik tanu az egyik fényképen a szemet találta azonosnak, a másik viszont egy másik fényképen az orrot és így tovább. Az ügyész a tanuk bemondása és a három fénykép alapján egy művésszel képet festetett, amely egyesítette magában a tanuk által jellemzőként megadott személyleírási adatokat. Ezt a képet azután lefényképezték, sokszorosították, majd a hírlapokban közzétették, sőt falragaszokon az utcákon is közszemlére állították ki. Ez sem használt.

A kettős gyilkosság után kb. két hónappal az egyik lipcsei könyvkiadó különös levelet kapott. Az ismeretlen levélíró eldicsekszik levelében, hogy 30 gyilkosságot követett el, megírta emlékiratait és azokat hajlandó 10.000 márkáért a kiadónak eladni. A levélíró eldicsekedett azzal, hogy az öreg házaspárt is ő gyilkolta meg, továbbá, hogy azt megelőzően Lipcsében egy pénzeslevélhordó és egy gyáros feleségének sérelmére rablást követett el. A könyvkiadó a rendőrségen azonnal jelentést tett, majd a rendőrség kezdeményezésére az ismeretlen levélíróval levelezésbe bocsátkozott. A rendőrség úgy okoskodott, hogy a levelek kézbesítése alkalmával majd csak sikerül az ismeretlent elcsípni. Kétség sem fért ugyanis ahhoz, hogy valóban az ismeretlen követte el mindhárom bűncselekményt, mert az egyes cselekményekkel kapcsolatosan több olyan adatot közölt, amelyeket csak a tettes ismerhetett. Így pl. a tettes a gyilkossággal kapcsolatban megjelölte azt a helyet, ahova az idős házaspár lakásának kulcsát rejtette, továbbá azokat a helyeket is, ahol a lakásból elrabolt

ingóságokat értékesítette. A rendőrség utánajárt ezeknek az adatoknak. Valamennyi helytállónak bizonyult. A levelezéssel kapcsolatban a rendőrség a gyilkosnak ismételtén csapdát állított, de ez sem hozott sikert, mert a gyilkos hihetetlen leleményességgel minden alkalommal ki tudta vonni magát az öt körülvevő rendőrgyűrűből. Legközelebbi levelében azután kigúnyolta a rendőrséget ügyetlenségéért, de felszólította a könyvkiadót is, hogy készítse el végrendeletét, mert elteszi a láb alól, amiért a rendőrséget ellene uszította.

Igy ment ez két esztendőn át. Az eredményt végül is a derék könyvkiadó érte el. A gyilkos újból levelet küldött egy utcagyerekkel. A könyvkiadó átadta a gyerekeknek a választlevelet és azután a gyereket gépkocsiján követte. Útközben felvett egy rendőrt és végül is a rendőr és a gépkocsi vezetője segítségével a gyilkost abban a pillanatban fogta el egy C. nevű állástalan pincér személyében, midőn az utcagyerek a levelet átadta neki. A C. lakásán megtartott házkutatás során kézrekerült C. társa is, saját testvéröccse személyében. Az írásszakértők kétségtelenül bebizonyították, hogy a könyvkiadónak írt levelek C. kezétől származnak.

C.-t halálra ítélték és kivégezték, öccse életfogytiglani fegyházat kapott. A kiadóhoz intézett levelében beismert kettős gyilkosságon, egy rabláson és 2 rablási kísérleten felül egyéb bűncselekményeket nem sikerült rájuk bizonyítani.

A két rablást C. egyedül követte el. Az első alkalommal megfigyelte, midőn a postakocsi egy bérház előtt megállt és a pénzeslevélhordó bement az épületbe. C. utána lopózott és a lépcsőházban leütötte és táskájába tartalmát — 9000 márkát — elrabolta.

A másik alkalommal egy gyárigazgató feleségét követte az utcán, majd midőn az egy házba lépett, utána lopózott és ugyancsak a lépcsőházban megtámadta. Zsebkésével a torkát akarta elvágni. A vágást azonban az asszony boája (szörme átvető) felfogta és a zsebkés becsukódott. Az asszony segítségért kiáltott és C. kénytelen volt zsákmány nélkül elmenekülni. A második rablási kísérletet C. öccsével együtt követte el, még pedig az alatt az idő alatt, míg a kettős gyilkosság miatt a rendőrség az egész országot tüvé tette értük. Kikerestek maguknak egy egyedülálló gazdag özvegyasszonyt. Becsengettek a lakásába. Az ajtót nyitó szobaleányt egy pillanatra zavarba hozták azzal, hogy nagy orgonacsokrot nyújtottak át neki, majd a meglepett leányt betuszokolták az előszobába és ott agyon akarták verni. A leány nem vesztette el lélekjelenlétét, erélyesen védekezett és segítségért kiáltott. C. és öccse kénytelenek voltak itt is dolguk végezte nélkül elmenekülni.

Érdekes, hogy C. becsületes embernek indult, szorgalmas, dolgozó, takarékos volt. Már fiatal korában 500 márká megtakarított pénze volt. Ezután azonban rossz társaságba került. Kártya, lóverseny megtette a magáét. Lejtőre került és mind mélyebbre és mélyebbre süllyedt.

Erich Wulffen is megemlíti egyik könyvében egy gyilkost, aki a pénzeslevélhordókra specializálta magát. Wilhelm Blume — ez volt a gyilkos neve — Drezdában lakott, de bűncselekményei javarésztét Berlinben követte el. Berlinben egy ízben szállodai szobájába, a másik alkalommal pedig albérleti lakásába csalta a pénzeslevélhordót, úgy, hogy saját címére kisebb pénzösszeget adott fel. Mindkét rablógyilkosság sikerült. Blume mindkét pénzeslevélhordót megölte és táskájuk igen te-

kintélyes tartalmát elrabolta. A második rablógyilkosság alkalmával a háziasszony véletlenül benyitott Blume szobájába. Blume nem sokat gondolkozott és elvágta a háziasszonya nyakát. A nyomozás mindkét esetben eredménytelen volt. Blume a harmadik rablógyilkossági kísérletnél vesztett rajta, amelyet otthon Drezdában követett el. Ezzel kapcsolatban a két berlini rablógyilkosságot is sikerült reábizonyítani.

Blume elkerülte az igazságszolgáltatás sujtó kezét, mert a vizsgálati fogságban, a magánál rejtgetett botrovapengével felvágta az ereit és elvérzett.

Érdekesekek azok az indítók, amelyek a jó családból származó, művelt és tehetséges Blumet többszörös rablógyilkossá tették. Blume gazdag dohánykereskedő fia volt. Érettségi vizsgát tett. Kenyerét különböző találmányokkal, majd később lőversenyfogadások közvetítésével kereste, de emellett szindarabokat is írt. Később teljesen az irodalomra nyergelt át. A házkutatás alkalmával irodalmi tevékenységének számtalan jelét találták, többek között kiadós levelezést, amelyet Blume angol színházakkal folytatott darabjainak előadása érdekében. Drezdában, mint angol színműíró, angol álnév alatt, csendes, kifogástalan életmódot folytatott. Egyik darabját, amelyet angol álnév alatt írt, majd német álnév alatt németre fordított, az egyik drezdai színház átvette és elő is adta. A színház azonban a szerzőtől, az előadás kiállításának költségeihez való hozzájárulás címén, nagyobb összeget kötött ki. Ezt az összeget Blume a két rablógyilkossággal teremtette elő. Blume tehát azért gyilkolt ismétlenül, hogy az irodalmi érvényesüléséhez szükséges pénzt előteremtse. Itt is beigazolódott annak a mondásnak a helytelensége, hogy ez vagy az, mint gyanúsított, számításba sem jöhet, mert a bűncselekmény elkövetése nem tételhez fel róla. Ki gondolta volna, hogy a jó családból származó, művelt és tehetséges, drezdai otthonában csendes, kifogástalan életet élő „angol író” (Drezdában ennek ismerték) álarca mögött kegyetlen, többszörös rablógyilkos húzódik meg.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért.

KÉPEK A NAGYVILÁGBÓL

A Secret Service és a G. P. U.

Mindkettőnek hirhedtté vált a neve az egész világon. Az első az angol titkos szolgálat megjelölése, utóbbi a bolsevista „állami politikai kezelés” ártatlanul hangzó címe, valójában a legkegyetlenebb módszerekkel dolgozó titkos rendőrség. Feladata mindkettőnek az, hogy az állam uralmát minden lehető módon biztosítsa és támogassa. A módszerekben alapjában véve nincs sok különbség a kettő között, egyedül a végrehajtás eszközeiben vannak eltérések.

„Az eszköz pedig nem számít...”, mondják ők.

Az angol Secret Service nevét az egész világon ismerik, bár alapjában véve kevesen tudnak róla valamilyen. Anglia jól értett hozzá, hogy mindig ködös homályba burkolja ezt a hirhedt szervezetét. A Secret Service London közép pontjában, egy látszólag semmitmondó hatalmas épületben székel, amilyent százával lehet látni ebben a városnegyedben. Jellemző, hogy a Secret Service-ről a hivatalos körök és a sajtó sohasem tesz említést.

A Secret Service igen régi szervezet. Már Cromwell idejében működött, bár eleinte csak az angol királyok magán detektív-ügynöksége volt. Csak később lett az a feladata, hogy hírszolgálatával és munkájával az angolok világuralmi törekvéseit támogassa.

Jelmondatukká vált, hogy „az eszköz nem számít” és ezt szószerint is értelmezik. Békében, háborúban egyaránt működik ez a hatalmas szervezet és munkaterülete mindenre kiterjed, figyelmüket nem kerüli el semmi sem. Még békeidőkben megállapítják az egyes államok politikai és gazdasági helyzetét, igyekeznek a népi erőket gyengíteni, a kulturális fokot csökkenteni. Politikai ellentétek és torzalkodások szításával megbontják és megakadályozzák a nemzeti egységek kifejlődését. Feladatuk végrehajtásában nem riadnak vissza szabotázsoktól, gyújtogatásoktól, robbantásoktól, sőt politikai gyilkosságoktól sem!

A m. kir. csendőrség Emlékalapjának mérlege az 1942. évről.*

Bevétel.	1942. I. 1-től XII. 31-ig.	P	f	Kiadás.	1942. I. 1-től XII. 31-ig.	P	f
1941. december 31-én vagyon	17.152	71		Kezelési költségek	2.086	13	
Kamatok 1941. évről	258	55		Postatakarékpénztári díjak és illetékek	70	94	
Fillérmaradványokból befolyt	6.252	47		Múzeumi tárgyak beszerzése	20	—	
Levelezőlapok árából	5.690	56		Ráduly László prb. csendőr síremlékének felállításához hozzájárulás a nagyváradi csendőr iskolának	50	—	
Hatvani szárny adománya a csendőrnapi alkalmából összejött bajtársaktól ebédmegváltás címén	7	90		Csendőrségi tárgy festményekért	800	—	
Átmeneti bevételek	1.334	60		Képek keretezési költsége	92	80	
				Átmeneti kiadások	1.334	60	
				Összesen	4.454	47	
				Maradvány 1942. év végével	26.242	32	
Összesen		30.696	79	Mindössze		30.696	79

Budapest, 1943 március 29.

*) Közzétesszük az Emlékalap alapszabályainak 26. pontja alapján.

Vitéz Poltáry s. k. vezérőrnagy,
elnök.

Háború esetén lép igazán sorompóba a Secret Service. Megfigyeli az ellenséges állam életét, az arcvonalak mögötti tevékenységet, a hadiipar helyzetét. Felderíti a védelmi berendezéseket, támadó előkészületeket, az ember- és anyagtartalékokat, figyeli a szállítási vonalakat csakúgy, mint a belpolitikai helyzet alakulását.

A Secret Service legnagyobb teljesítménye Amerikának az 1914/18-as, majd a jelenlegi világháborúba való belerántása. A mostani világháborúban ismét jelentős a munkája.

A Secret Service a tulajdonképpeni titkos szolgálatra és a hírszerző szolgálatra — az ú. n. Intelligence Service-re — tagozódik. Az egész intézményt közvetlenül a Foreign Office — a külügyi hivatal — irányítja. A posta, vasút, kikötők, vámellenőrzés, kereskedelmi hajózás, hadiipar, hajóépítés, külképviseletek: mind a Secret Service ügynökeinek ellenőrzése és befolyása alatt állanak. Letartóztatásokat is foganatosíthatnak ezek az ügynökök a bűnügyi rendőrség — a Scotland Yard — útján.

A Secret Serviceben való szolgálat az angolok szemében tiszteletreméltó hivatás. Sok előkelő család fia lép be a titkos szolgálatba, ahol — sikeres működés esetén — lényegesen gyorsabb az előmenetel, mint bármely más állami hivatalban.

A felvétel előtt alapos vizsgának vetik alá a jelentkezőket. A felvételhez személyes bátorság, vak-

merőség, találékonyság, éles megfigyelőképesség és valamilyen gyakorlati szakmában — esetleg elméleti téren is — magasfokú tudás, valamint idegen nyelvek ismerete szükséges. A Secret Service embereit a devonshirei kémiskolában képezik ki.

Az első világháborúban mintegy 10.000 ügynök „dolgozott” a Secret Servicenek, ma sokkal több. Ez a „negyedik hadsereg”, láthatatlanul működik a szárazföldi, tengeri és légi hadsereg mellett.

Az ifjúság nevelésén fordul meg minden nemzet jövője. Ezért minden államban nagy gondot fordítanak az ifjúság előképzésére és katonás nevelésére. Ma már nemcsak a család joga és kötelessége, hogy nevelje az ifjú embert, beleszól abba az állam is, hogy a helyes fejlődési irányt megszabja és biztosítsa.

Az olasz ifjúság nevelésének alaptétele Mussolini híres mondása lett: „Hinni, engedelmeskedni, küzdeni!” Itt a forró vérmérsékletet kellett a nevelés eszközeivel a fegyelem korlátai közé szorítani, amelyet a fascizmus egyéb tételei között első helyen említ. 17 éves korában megkapja az olasz ifjú az „Ifjú Fasiszta” címet, ami munkás, kemény, harcias életre kötelez.

A németek mindig híresek voltak fegyelmükről, ezért az ifjúság nevelésénél inkább a küzdőszellemet karolták fel. A napjainkban folyó harcok

Olasz ifjúság díszmenete uralkodója előtt.

mutatják, hogy ez a tétel helyes volt, a német katona küzdőképessége csodákat művel.

A francia nevelésnek megbukott az a tétéle, mely a gyermekeket csupán tetszetős egyenruhába bújította és összekeverte a 10 éves fiú nevelését a 20 éves ifjúéval.

A japán ifjak az évezredes sportot, a dzsju-dzsicut üzik.

Japánban a mult nemes hagyományait ügyesen egyeztetették össze a korszerű európai elvekkel. A japán ifjú a családban tanulja meg az ősök tiszteletén felépülő, a hazájáért és uralkodójáért haborás nélkül életét áldozni tudó életszemléletet, az ősi küzdő-sportok pedig megacélozzák testét, lelkét. Hogy mennyire más ez, mint a kínai ifjú agyonbabusgatott nevelési rendszere: ez az eredményekben megmutatkozik.

A szovjet államrendszerben az ifjút teljesen kiszakították a családból és megfosztották minden erkölcsi szemlélettől, illetve meg sem ismertették azzal. Az orosz katona a mai háborúban elszántabban küzd ugyan, mint az első világháborúban, de ez annak a kegyetlen, az emberi életet semmibe sem vevő rendszernek az eredménye, amelyben a szovjet ifjút nevelték. Eszmék nélkül küzd a szovjet katona, a napi élelemért, a kínzásoktól és haláltól való félelmében. Kétségbeesett minden harciseleménye, mert úgy tudja, hogy legyőzetése esetén meg kell halnia, amitől retteg. Amióta a világ fennáll, a lélektelenül küzdők mindig alul maradtak az ideálokért harcolókkal szemben. Most sem lehet máskép.

Az ébredő Európa huszas éveiben Európa katonanemzete: a magyar honosította meg elsőnek az ifjúság katonai nevelését a levanteintézménnyel. A Don mellett bebizonyították már értéküket. Büszkék vagyunk rájuk!

*

1881. márciusában bombát dobott egy anarchista II. Sándor orosz cárra, aki megszüntette a rabszolgaságot és akit népe a „szabadító cár” címével ruházott fel...

A pohár ezzel betelt, a nihilisták megfékezésére megalakult az Ochra, a kétes hírnévre szert tett cári rendőrség, amely kemény kézzel szállt szembe a cári Oroszország belső ellenségeivel. A bolseviz-

must azonban nem tudta megakadályozni s az 1917 októberében elsöpörte a cári trónt és vele együtt az Ochranát is...

A bolsevisták uralmuk biztosítására megalakították a hírhedt Csekát. Első parancsnoka a „borzalmak ezredese”: a lengyel származású Dzserszinski Félis lett, aki felülmultra a francia forradalom és az Ochra együttes vérengzését. Három esztendő alatt csaknem kétmillió embert végeztek ki a Cseka emberei, borzalmas kínzások közepette, vagy pedig hirtelenében a hírhedt „tarkólovással”. A Cseka szörnyű vérengzései miatt a legtöbb külföldi állam megszakította még a kereskedelmi kapcsolatait is a szovjettel, úgy, hogy 1922 februárjában feloszlatták ezt a szörny-szervezetet, hogy jogutódjaként felállítsák a GPU-t, az állami politikai „kezelőiséget”. A Cseka örökségétől ez sem tudott szabadulni, s külpolitikai okok miatt ezt is fel kellett oszlatni. Helyét a DKWD — a Népbiztosság belső ügyeinek intézősége — vette át. Módszerei változatlanok maradtak s a „politrukok” révén befészkelte magát a hadseregbe is.

Bolsevista politrukok („politikai vezetők”).

EMCÉKEZZÜNK!

Csihi Zsigmond toicai őrsbeli 2. oszt. őrmester a románokkal harcolva Zöldesnél 1919. április 16-án elesett.

Kulisits János temesszigeti őrsbeli csendőr csónakon való portyázás közben, mivel a hirtelen feltámadt Kosova-szél a csónakot felfordította, 1894. április 17-én a Dunába veszett.

Belanka András béli őrsbeli alőrmestert és járőrtársát, **Budai János** próbacsendőrt, a bokszegebéli vasútállomáson román katonák 1919. április 17-én elfogták és Monoró határában meggyilkolták.

Bodnár Lajos 2. oszt. őrmestert, a bélegregyi őrs parancsnokát és **Szilágyi János** alőrmestert román katonák 1919. április 17-én Bél mellett sebesülten elfogták, majd Bélmárkaszáken halálra kínozza elevenen eltemették.

Lovas Gyula csanakhegyi őrsbeli csendőr 1914/15. telén a petrozsény-környéki havasokban razzia alkalmával megbetegedett és 1915. április 18-án Gyulafehérváron meghalt.

Pongrácz Aladár századost, a zilahi szakasz parancsnokát, **Ferencz András** járásőrmester bánffyhuynyadi, **Tóth Ferenc** járásőrmester hidalmási járás- és őrsparancsnokokat és **Jakabos Pál** 1. oszt. őrmester mezőörményesi őrsparancsnokot vörös terroristák Püspökladányban 1919. április 20-án meggyilkolták.

Körmendi Elek 2. oszt. őrmester, a szatmárcsekei őrs parancsnoka és **Borbély Károly** szatmárcsekei őrsbeli alőrmester a laktanyát támadó vörös katonák elleni harcban 1919. április 20-án elesett.

Uzsvai László németmokrai őrsbeli alőrmestert a csendőröket megtámadó ruthén kommunista néptömegből 1919. április 21-én Herincsén agyonlőtték.

Resch Mihály őrmester, élesdi járás- és őrsparancsnok 1914. április 24-én lázadó tömeggel vívott harcban Élesden elesett.

Pálfi Károly járásőrmester, munkácsi őrs- és jársparancsnok 1919. április 24-én Várpálánka mellett a Latorcába fűlt.

Bodor József nyárádszeredai őrsbeli csendőrt 1919. április 24-én román katonák Pócsperiben elfogták és meggyilkolták.

Pethő Lajos ratosnyai őrsbeli próbacsendőr 1915. április 25-én Ratosnya és Palotailva közt járőrszolgálat közben a Marosba fulladt.

Mózer János dobozi őrsbeli csendőrt a románok 1919. április 25-én Dobozon meggyilkolták.

Schwalb Ernő brassói kerületbeli alőrmester Szerbiában szerzett ragályos betegségben 1918. április 26-án Prijepoljében meghalt.

Bertalan Sándor létékai őrsbeli alőrmestert a románok Kabán 1919. április 26-án agyonlőtték.

Kelemen Károly budapesti 3. lovas tanalosztálybeli törzsőrmester-patkolókovácsot 1929. április 2-án Cegléden vasalás közben a ló agyonrúgta.

Krankilla István emődi őrsbeli csendőr verekedők megfékezése alkalmával 1904. április 4-én Emődön

szenvedett sebesülésében április 28-án Miskolcon meghalt.

Pálfi Károly járásőrmester, munkácsi járás- és őrsparancsnokot kommunista munkások Várpálánka határában 1919. április 28-án meggyilkolták.

Molnár János szomatori őrsbeli csendőrt 1914. április 29-én Szomotorban verekedő gulyások, akik ellen szolgálatilag fellépett, megölték.

Juhász András 2. oszt. őrmester, a velejtei őrs parancsnoka, 1919. április 29-én a csehekkel vívott harcban Velejtén elesett.

A MÁV. kárára elkövetett árudézsmaalások nyomozása.

Írta: **OSZLÁNCZI JÓZSEF** őrmester
(Nagyvárad, vasúti őrs).

A nagyváradi MÁV. raktárfőnökségtől 1942. januárjától augusztusáig napirenden érkeztek az őrsre feljelentések lopás és árudézsmaalás miatt. A feljelentések szerint a dézsmaalásokat rendszerint a Budapestről Nagyváradra indított gyorsgyűjtőkocsikban észlelték a megérkezés után, a kirakások alkalmával. E kocsikban főként Ibusz.- és Collis-árak érkeztek, de volt olyan küldemény is, melyben női és férfi szövetek, rádiók, valamint rádióalkatrészek voltak. Egyes esetekben azonban megdézsmáltak azokat az élelmiszer- és ital-szállítmányokat is, melyeket a nagyváradi állomáson raktak át Erdélybe menő vonatokra.

A mind gyakrabban megismétlődő dézsmaalásokból a MÁV-nak nagy kára származott, mert a feladó, vagy címzett minden esetben kártérítési keresetet nyújtott be.

Többször megtörtént, hogy az őrs egész létszámát az árudézsmaalások nyomozása vette igénybe. A járőrök azonban a legtöbb esetben jelentéktelen eredménnyel, vagy pedig eredménytelenül vonultak be. Magam is nem egyszer nyomoztam sikertelenül ezekben az ügyekben.

A folytatódó nyomozások során a járőrök arra a feltevésre jutottak, hogy a dézsmaalásokat nem Nagyváradon, hanem az indító állomáson, tehát a Budapest nyugati, józsefvárosi és ferencvárosi állomásokon követik el a berakások alkalmával, a kocsik lezárása közben. A tettesek pedig a berakómunkások, vagy a kezelők lehetnek. Ennélfogva a feljelentések egy része a további nyomozás végett illetékeségből a budapesti rendőrség főkapitányságához került. Közben pedig a nagyváradi raktárfőnökség által tett feljelentések száma egyre szaporodott és 1942. augusztus 9-ig 162-re emelkedett. Az őrs mintegy 160 km. hosszú vonalhálózatának többi állomásfőnökségétől is gyakran érkezett feljelentés árudézsmaalás és egyéb lopások miatt. Így az őrs minden tagja bőven kivehette részét a nyomozásokból.

Azt a feltevést, hogy az árudézsmaalásokat az indító állomásokon követik el, a következő körülményekre és észleletekre alapítottuk:

1. A kérdéses gyorsgyűjtőkocsikat, melyekben a megdézsmált árukat találták, a Budapest—Nagyvárad közti állomások nem kezelték.

2. A gyűjtőkocsik minden esetben az indító állomás által alkalmazott őlbmzárral érkeztek Nagyváradra.

3. A kocsikról Nagyváradon levett ólomzárak minden alkalommal sértetlenek voltak, a kirakáskor ezzel szemben mégis találtak sérült csomagot, melyből rendszerint hiányzott 1—2 darab áru (ingek, nyakkendők, harisnyák, tükrök, töltőtollak, illatszerek, kesztyűk, fésűk, játékszerek stb.)

4. A kikérdezett áru-kirakó MÁV.-alkalmazottak szerint a sérült és megdézsmált csomagokat mindig a kocsik belső részében, a harántfalnál, vagy a rakomány alján találták.

Már most megemlítem, hogy az itt felsorolt megállapítások alapján felállított feltevésünk tévesnek bizonyult, amint ezt később látni fogjuk.

A járőrök közben állandó megfigyelés alatt tartották a raktárkezelőket és kirakódó munkásokat is, de ez sem hozott semmi eredményt.

Hogy az őrs tisztázza végre a mind gyakrabban előforduló árudézsmálások elkövetési helyét és hogy a tetteseket ártalmatlanná tegye, a Bűnügyi Nyomozástan 65. lapoldalán levő „A” táblázat alapján az alábbi kimutatást szerkesztette:

KIMUTATÁS

a nagyváradai MÁV. raktárfőnökségtől lopás és árudézsmálás ügyében érkezett feljelentésekről.

Folyószám	Az őrs- iktató száma	Az állomás- iktató száma	Az ellopott vagy megdézsmált tárgy megnevezése	Vasúti alkalmazott neve, aki az árut kezelte és a dézsmálást észlelte	Megjegyzés

Az őrs ebbe a kimutatásba foglalta mindazokat a jelentéseket, melyekben már nyomozott, vagy amelyek elintézése éppen függőben volt. Ennek eredménye szerint az említett időhatárokon belül előfordult 162 eset 90 %-át Kalász János* MÁV. alkalmazott észlelte és jelentette a raktárfőnökségnek. Ebből kiindulva az őrs arra a feltevésre jutott, hogy a dézsmálásokat Kalász János követte el. Ezért Révész János tiszthelyettes, őrsparancsnok terve szerint 1942 augusztus 9-én újabb nyomozást vezettünk be.

A terv szerint az őrs járőrei egyazon időben házkutatást tartanak mindazon MÁV. alkalmazottaknál, akik tettesekként, vagy orgazdáként figyelembe jöhetnek. Ezek között volt természetesen Kalász János is.

A házkutatások gyors eredménnyel jártak, mert minden járőr talált olyan tárgyakat, amelyek a gyorsgyűjtőkocsikból kerültek ki. A feljes sikert azonban a Kalász János lakásán végzett házkutatás hozta meg. Itt ugyanis a járőr zsákszámbra találta a különböző Ibusz.- és Collis-árakat, melyeknek eredetét Kalász igazolni nem tudta. A bűnjelek hatása alatt Kalász és négy kirakómunkás társa beismerték, hogy a dézsmálásokat ők követték el. Az árufosztogatásokat mindig az éjszakai időben kezelt kocsikban hajtották végre és a kiszedett tárgyakon megosztották.

Kalász beismerte azt is, hogy a dézsmálásokon kívül egész csomagokat is ellopott. Ezeket a csomagokat egyik szállító cég megbízottjai, Schwarz Emil és Weis Mór szállították el a raktárból értékesítés végett.

A sikkasztásokat úgy követte el, hogy az ilyen csomagokat meg nem érkezetteknek vette fel és azokat beírta az „Ibusz.-hiánymegállapítási könyv”-be. Ezután Schwarz és Weistől kapott N. N. cégjelű címkéket a kiszemelt és hamisan kezelt csomagokra ragasztotta, hogy azokat feltűnés nélkül el tudják szállítani. A cég két megbízottjával előre megegyezett abban, hogy az így kiszolgáltatott árukért kapott pénzt egyenlő arányban elosztják.

Schwarz és Weis szintén beismerték ezt. Ilyen módon 1942 május, június és július hónapokban nagyobb mennyiségű — főként szövet-árakat tartalmazó — csomagot vittek el. Elloptak négy darab rádiót is.

Így sikerült a nagyváradai állomás árudézsmálóit ártalmatlanná tennünk. A szervezett bandának 18 tagja volt.

A nyomozás sikerének egyik alapfeltétele a rendszeresség. Ez megkívánja, hogy a rendelkezésre álló adatokat rendezzük, elbíráljuk, kiértékeljük s ennek alapján állítsuk fel a feltevéseket. Elhamarkodott feltevések igen ritkán használhatók.

Az Olchváry—Ridegh-féle Bűnügyi Nyomozástanból is tudjuk, hogy a feljelentő akárhányszor maga a tettes, aki ezzel igyekszik a gyanút elterelni magáról. Erre a lehetőségre a nyomozó csendőrnek mindig gondolnia kell. A leírt esetben is ennek a feltételezése és a rendszeresség hozta meg a sikert.

A fiatal csendőr nevelése.

Írta: SZABÓ FERENC III. őrmester.

A Csendőrségi Lapok 1940-iki évfolyamában két cikk ragadta meg a figyelmet különösképpen. Az egyik Árkosi Gyula alhadnagy: „Próbacsendőr az őrsön”, a másik pedig Apostol Lajos tiszthelyettes: „Nyilatkozat” c. cikke, melyben egy jól induló csendőrpálya gyászos kettétörését ismerteti.

Legyen szabad nekem ez utóbbi cikkhez kapcsolódva a csendőrrel, mint húsból-vérből való lényről foglalkoznom. Mindezek után — képességemhez mérten — néhány útmutatással szolgállok, hogy megközelítsék fiatal járőrvezető és őrsparancsnokhelyettes bajtársaim azt a tökéletes csendőrt, akit bizony néha sem magunkban, sem másokban nem tudunk felfedezni.

Láttunk és most is látunk csendőröket, kik leszerelésüket kérik és akadnak olyanok is, akiket a Szut. 28. p. utolsóelőtti bekezdése alapján eltávolítanak. Valamikor talán a csendőr eszménykép volt előtte és a magyar ember veleszületett munkaszeretetével vállalta a súlyos feladatot. Hozott magával azonban egy másik tulajdonságot is: az önérzetet; ezt nem vette figyelembe az, akinek gondjaira bízta.

E körül történt valami hiba. Valahol csalódott. Talán ott, amikor a legénységi szobába való első belépése után fokozatosan éreznie kellett jelentéktelenségét. Tapasztalnia kellett a tanácstalanságot, az elhagyatottságot. Szenvedett a lekicsinylés, talán néha a lealázás miatt is.

Talán ott érte csalódás, amikor nyomozás közben, a várható eredmény izgalmában valami eljárási módot kockáztatott meg és idősebb bajtársa kevés megértéssel

*A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

és jóindulattal „rendreutasította”. Lehet, hogy éppen akkor dorgálták meg túlságosan keményen, amikor úgy érezte, hogy a legjobb tudása és igyekezete jutalmaként legalább jó szót, vagy jóindulatú felvilágosítást érdemelt volna.

Az okok ezerfélék lehetnek. Egyenként talán jelentéktelenek, de ismétlődve óriásivá növekednek és mérgeznek. A higgadt, józan ész elvész és felülkerekedik az egyszerű ember hangtalan, magábafojtott elkeseredése. A vége: a hevesebbiknél fegyelmetlenség, függelék-sértés, eltávolítás, — a hallgatagabbnál csendes, elfojtott kesergés, mely lassan rányomja bélyegét minden ténykedésére. Elhagyatottnak érzi magát és kedvetlen lesz. Ha valaki hirtelen megkérdezné, hogy mi a sérelme, nem tudná megmondani, mert ahogy az esetek ismétlődtek, úgy olvadtak egybe. A végén csupán egyetlen sajnó érzés lett belőle, melynek nevet sem tud adni. Ekkor születik meg benne a leszerelés gondolata. Véglegesítése előtt családi okokat, vagy olyasmit hoz fel, hogy állandóan fáj a feje és nem tud tanulni, kötelezője letelte után pedig egy kicsit nyitabb okok felsorolásával beadja a nyilatkozatot.

Igaz, hogy vannak ezek között túlérzékenyek és kényelemszeretők is, akik csupa sétának és szórakozásnak gondolták a csendőri szolgálatot. Ezekért nem is kár, ha megválnak a testülettől.

Azok a fiatal bajtársaim, akik még előtte állanak a járőrvezetői kinevezésnek és azok, akik hova-tovább őrsparancsnoki beosztást nyernek, fogadjanak szeretettel tőlem néhány tapasztalati tanácsot, melyeknek mindegyike a nevelés egyszerű, de horderejében tömegeket megmozgató és átalakító lélektanán alapszik.

Az egészen fiataloknak röviden a következő tanácsot adhatom:

Mindenek előtt képezzék ki magukat elsőrendű csendőrré. Sokat és sokmindent tanuljanak. Nemcsak csendőri, hanem általános tudásukat is fejlesszék. Ehhez bátran ajánlhatom dr. Toldy Árpád alezredes úr szerkesztésében megjelent Általános Ismeretek Tára I. és II. kötetét.

Ne bírálgassuk soha rosszindulatúan a parancsnokot, hogy az „öreg” már megint ezt vagy azt csinálta, mert kellő előképzettség nélkül nem értjük meg egy parancsnoki beosztásban levő ember súlyos felelősségét.

Az idő telik és ha fiatalabb éveinket nem használjuk alaposan ki önképzésünkre és önnevelésünkre, lassan mi is odakerülünk, ahol megfelelő szellemi fölény, emberismeret és tisztánlátás hiányában a jó bajtársból akaratán kívül egyszerre zsarnokoskodó, szertelen parancsnok lesz. Amikor a vállainkra szakad a felelősség, akkor döbbenünk majd rá, hogy egész addigi életünket — tanulás helyett — okoskodással és mások bírálgatásával töltöttük el.

Ehelyett lessék a fiatalok nyitott szemmel az idősebbek munkáját. Próbálják megfejteni annak okát, értelmét és célját. Ahol a saját képességük már nem segít, ott ügyes és tapintatos kérdezéssel igyekezzenek tisztázni a dolgok értelmét.

Később fokozatosan ragadják el az idősebbek főlős munkáját. Ezzel egyrészt nekik segítenek, másrészt pedig saját boldogulásukat könnyítik meg. Azt csak az egykorú és idősebb bajtársaim tudják, milyen bőséges ismeretet gyűjtöttünk abból, hogy egy-egy fogalmazványt mi tisztázhattunk le.

Akkor még kevés volt az írógép. Ma már a fogalmazvány-tisztázati rendszerint együtt készül. Ha tisztázni nem is tud a fiatal bajtárs, kérje el a fogalmazványt és másolja le. Később pedig próbáljon ő maga is egy rövidebb jelentést vagy feljelentést szerkeszteni. Meg fogja látni, minél jobban beleéli magát az idősebbek munkájába, annál jobban tudja értékelni azt. Emellett pedig szinte észrevétlenül önmagát is műveli.

Az őrsparancsnoki beosztásra kiszemelt tiszthelyetessel szemben már több a követelmény. Az alap mindenestre itt is a tudás. Az alárendelt lássa azt a biztos szellemi fölényt, mely képes alákarolni a gyengének és a szolgálati viszonyok által megkövetelt segítséget adni az erősnek. Ha pedig szükség van rá, könnyedséggel tudja elhallgattatni a haszontalanul okoskodót.

Mint említettem, a fiatal csendőr önértéket hoz magával a testületbe. Ne romboljuk ezt össze sohasem nyers bánásmóddal, mert akkor már elveszett a tekintélytisztélet és nem marad meg, csak a szolgai félelem, amely többet árt, mint használ.

Ne tegyünk és ne mondjunk soha olyant igen alapos ok nélkül fiatalabb bajtársunknak, ami magunknak is rosszul esnék. Emellett nyugodtan megőrizhetjük és meg is kell őriznünk szigorúságunkat.

Ne használjuk mint nevelési és felvilágosító módszert, hogy fiatalabb bajtársunk elé tárjuk a csendőr jó fizetését és azt, hogy otthon bizony verejtékes munkával tengetné szürke életét. Ezzel az anyagiassal összehasonlítással emberileg megsértjük. Ehelyett a hivatást és az esküvel fogadott köteleesség becsületes teljesítését hangoztassuk. Tárjuk elébe a gyakorlati életet a maga kisebb-nagyobb nehézségeivel és örömeivel. Értessük meg vele, mit jelent az egész ország tiszteletétől övezetten az államhatalmat gyakorolni. Azután hagyjuk, hogy ő maga mérje fel feladatának nagyságát és hogy eltöltse az önállóan végzett munka büszke tudata. Engedjük, hadd szaladjon meg egy kicsit. Majd visszatér, ha kifáradt vagy megakadt. És ne üssük, ha jobbra és ne korholjuk, ha balra megy, mert azután egész biztosan azért kell megfenyíteni, mert semerre sem megy.

A munkakedvet felváltja nála a közöny és így végzi várva-várt leszereléséig áldatlan munkáját. S ha mégis marad: nem lesz köszönet benne. Csak arra ügyel feltétlenül, hogy minden sarkos és látszatra tetszetős legyen; hogy a szolgálati lap vagy havifüzet adatai tökéletes pontossággal egyezzenek és munkájában a legaprólókossabb gondosság mellett se lehessen hézagot fedezni.

Ne neveljük gerinctelenné alárendeltjeinket. Ellenkezőleg: tartasuk ébren bennük az önértéket és a becsületes öntudatot. Az ilyen nevelés nyomán kristályosodik ki csak igazán az alárendelt kendőzetlen, nyílt egyénisége, jelleme, melyben, mint nyitott könyvben, olvashat az előljáró mindig.

Az önérték, becsületes öntudat és az előljáróban való szilárd hit kifejtéséhez multhatatlanul szükséges a magamat sem kímélő igazságosság és méltá nyosság.

Nincs olyan akadály, amellyel a magyar meg ne bírkózna, ha látja az igazságos tehermegosztást és százhallással kész előljárójáért meghalni, ha érzi, hogy felismerték benne az embert.

Okkal-móddal tegyük lehetővé időnként az alárendelt apróbb magánszórakozásait is, mert ez felfrissülést jelent számára. Az emberi természetben rejlik, hogy bizonyos munkaidő után munkahelyétől igyekszik eltávolodni csak azért, hogy fokozott erővel láthasson ismét a munkához. A csendőr ezenkívül rengeteget megtudhat szolgálaton kívül. Ezért sem jó teljesen elfojtani benne az embernek ezt a természetes életösztönét, mert a visszahatás rendszerint jelentkezik.

De tegyük olyan meleggé és meghitté az őrbeli életet is, hogy érezhesse a csendőr, mennyire üres és haszontalan időtöltés számára az a szórakozás, amelyet a falu egyetlen vendéglője vagy korcsmája nyújthat ahhoz képest, amit az őr meghitt környezetében rádióhallgatással, sakkozással, zenéléssel vagy hasznos könyvek olvasásával eltölthet.

Az a parancsnok, aki ismerve az emberi lelkeket, teret és lehetőséget ad az időnkénti szerény szórakozásnak, az jól sáfarkodik. Az tudja, hogy ha ma ki is ereszti rövid időre szárnyai alól emberét, az holnap és örökre az övé lesz teljes tudásával és munkakészségével. Ameddig pedig a szolgálat érdeke úgy kívánja, örömmel mond le erről a kedvezményről, mert tudja, hogy utána ismét lehetőség nyílik rá időnként.

Ne féltsük az alárendeltet attól, hogy baklövést vagy kilengést fog elkövetni. Az irányt megmutattuk. A többit bizzuk az ő mindinkább növekvő önfegyelmére. Az ellenőrzést azonban végezzük gyakran, de mindig tapintatosan. Az első esetekben adjunk melléje idősebb bajtársat is, aki tanítja és neveli.

Természetesen lesznek kevesen olyanok is, akik visszaélnék ezzel a helyzettel, de akkor sem végeztünk haszontalan munkát. Sőt ilyenkor lehet megismerni azokat az embereket, akiket kérlelhetetlenül ki kell pusztítani közülünk.

Az természetes és egyáltalán nem lehet megütközni rajta, hogy ilyen nagy testületben akadnak olyanok is, akik csak úgy belopóztak közénk. Mert hiszen a csendőr elnevezés nem mindig biztosíték arra, hogy becsületes embert takarjon már a kezdet-kezdetén is. Azért hangsúlyoztam előbb a kérlelhetetlen eljárást, mert ilyen embernél a kímélet bűn a testülettel szemben.

Így fejlődik ki az a csendőr, aki ma még alárendelt, de akit majd egyszer odaállítanak, hogy tanítsa alárendeltjeit és tanítsa a népet. Mi is lehetünk ilyenek, csak azzá kell nevelnünk magunkat.

KÖNYVISMERTETÉS

Vén József Zsolt: Gyöngyélet. A szerző regényes képekben mutatja be fiatal hősének küzdelmes életútját, míg végül is a katonai hivatásban találja meg az igazi kárpótlást a sors mostohaságáért. Ez a mélyen emberi, igaz magyar hittel megírt, tanulságokban gazdag könyv ékesen szóló bizonyítása annak, hogy a katonai élete: Isten, Haza és a Család szolgálata.

A könyv a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának kiadásában jelent meg. Ára: 3 pengő 80 fillér. Kapható: a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja Munkatársainak Irodalmi és Művészi Szövetkezeténél, Budapest, VIII., Reviczky-utca 4/b.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyilkosság vagy öngyilkosság.

Beküldte: NAGY LAJOS I. törzsrőrmester (Nagybajom)

1936 augusztus 8-án 5 órakor Lencsés János* nagybajomi lakost az istállójuk előtti diófára felakasztva, holtan találták.

Sárközi György tiszthelyettes őrsparancsnok azonnal szolgálatba vezényelte magát és a helyszínére sietett.

Az őrsparancsnok előtt Lencsés személye nem volt ismeretlen. Izgága természetű, kötekedő legény hírében állott. A községben meglehetősen sok haragosa volt.

Az volt a szokása, hogy társaságokban, összejöveteleken, a hasonló korú legények között azzal dicsekedett, hogy éjnek idején ahhoz a leányhoz megy be, amelyikhez akar. E kijelentéseivel maga ellen ingerelte a község fiatalságát, sőt a nős emberek közül is sok haragost szerzett.

Lencsést az őr járőre 1936 július 31-én jelentette fel magánlaksértés és vagyonrongálásért, amit szintén úgy követett el, hogy éjnek idején egy férjes asszonyhoz akart behatolni.

Lencsést a község legényei már sokszor megfenyegették, hogy rá fog fizetni, ha nem hagyja békében a község leányait és tisztas férjes asszonyait.

A járőr 1936 augusztus 8-án 7 órakor jelent meg a helyszínen és ott a következő állapotot találta:

Az öngyilkos szülei lakásának udvarában, az istálló előtti diófán, a földtől 4.5 m magasságban, a fa törzsétől 118 cm-re, egy 34 cm vastagságú ágon függött, kötőfékszárra felakasztva. A hulla függőleges helyzetben lógott. Karjai a test előtt, ökölbe szorított ujjakkal, ölelő mozdulatban megmerevedve. Lábai között az alszár közepének vonalában egy 8 cm vastag ág volt.

A diófához támasztva, három vendégoldalrudat találtak. Létrának azonban nyoma sem volt. A diófa aljában nőtt dús fűvön taposási vagy egyéb dulakodásra következtetni engedő nyomot vagy elváltozásokat nem lehetett találni.

A nyomozó járőr a helyszín lezárására azonnal intézkedett. A községi emberekkel a helyszínt körülvette mégpedig úgy, hogy a bekerített részbe a szomszédok kertjei is beleestek. Tette ezt azért, hogy az összecsődülő néptömeg az esetleges távolabbi nyomokat meg ne semmisítse.

Közben megérkezett a községi főjegyző és körorvosból álló szűkebb bizottság.

A hullát a fáról levették és a vizsgálatnál a következőket állapították meg:

A halál kb. 5 órával ezelőtt állhatott be. A hulla homlokán, a felsőhatár vonalában, közepén, az áll alsó részén a középvonalban és a bal mellen a mellbimbó felett, egy-egy csillagalakú 7 mm átmérőjű, lövéstől eredő sebhely volt látható. A bemeneteli nyiladékok löporfúttól voltak szennyeződöttek.

Az elhalton felsőruházat nem volt. Inge és alsónadrágja össze-vissza volt tépve. A körorvos a homlok-sérülésbe kutasszal behatolt és onnan egy ólomlövedéket vett ki. Az ólomlövedéken a hegyétől a vastagabb végéig egy 1.5 mm mélységű karcolási csatorna vált láthatóvá. A csatorna élénk ezüstös színe mutatta, hogy

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

az újkeletű és a lövés után vagy annak közvetlen megtörténésekor képződhetett valami idegen eszköz vagy tárgy behatásaként.

A körorvos kizártnak tartotta, hogy a lövedéken látható csatorna az ő kutasától eredt volna vagy azt a lövés után a homlokcsont szilánkjai idézték volna elő.

Úgy a főjegyző, mint a vizsgálatot végző körorvos annak a határozott véleményüknek adtak kifejezést, hogy bűncselekmény történt. Elképzelhetetlennek tartották, hogy valaki homlokán, majd arcba és végül szíven löve magát, még közel 5 m magasra felmásson minden segítőeszköz (létra) igénybevétele nélkül a fára és ott végül felakassza magát.

A járőr az esetet azonnai jelentette a kaposvári kir. ügyészségnek és onnan a boncolóbizottság kiszállását kérte.

A jelentések megtétele után az őrsparancsnok a helyszínt a diófától kiindulva sugárszerűen kezdte átkutatni.

A helyszínelés eredménye negatív volt. A falu pedig beszélni kezdett. Már akadtak tanuk, akik hallották a sértett segítségkérő kiáltásait. Hallották a lövéseket. Megindult a ságas-búgás, gyanúsítás. Nevek röpködtek a kutak melletti pletykapadokon és mindenki más és más személyben gyanúsította a tettest.

A nyomozást foganatosító őrsparancsnok szinte percekig kapta a bizalmas jelentéseket, amelyek egyszer egy megcsalt férjet, majd egy elkeseredett vőlegényt hoztak a tettesség gyanújába.

Az őrsparancsnok arra az álláspontra helyezkedett, hogy amíg nem oldja meg a néma helyszín titkát, addig személyekkel nem foglalkozik. Az eredménytelenségen nem csüggedve, újra és újra nekiment a helyszínek, mintegy abból akarva kicsikarni a rejtély kulcsát.

Az istálló egyik sötét zugában, törek- és szalmarakás alatt, véres, sáros lépedőt talált. A lepedő durva háziszötte volt.

Az istállóban levő ágy teljesen fel volt dűlva, mintha ott valaki, valakikkel élethalálharcot vívott volna. Az ágy körüli trágya és szalma szét volt rugdalva és itt-ott egy-egy megalvadt feketeszerű vércsepp jelezte, hogy ott valaminek történnie kellett.

Az ágyon két rongyos pokrócot talált a járőr. A pokrócokon azonban vérnyom nem volt felfedezhető.

A járőr a diófa mellett elhúzódó vesszőből font kerítést is átvizsgálta. Egy helyen a kerítésben, közvetlenül a diófa alatt, két ujjnyi vastag vesszőt talált, amelyek derékban a diófa felé hajolva meg voltak törve. Ugyanott, a kerítés felső tartólécén a járőr pár szemnyi homokrögöt talált. Az egyik kb. 20 filléres nagyságú homokrögöcskében egy zabszem és valamilyen növényi szár (kóró) volt beágyazva.

Az őrsparancsnok tenyerébe véve a kis homokrögöcskét, az istállóba vitte. Ott megtalálta a földön (tégelázott) szétszórt zabszemeket és szöszös bükköny kóróját, amit a lovakkal etettek.

Délre járt az idő.

Augusztus volt és kánikulai meleg. Az őrsparancsnok gözölgő fejjel állt meg az egyik szalmakazal árnyékában, hogy verejtékező homlokát letörölgesse.

A templom tornyában megszólalt a halottat sirató harang, hogy utána méltóságteljesen hódoljon a Nagy Hunyadi emlékének.

Mindenki ebédelni ment.

Csak a hozzátartozók fel-felcsukló zokogása vegyült el a virágokat járó méhek döngicsélésébe.

Azok a szorgalmas méhek!

Dúsan megrakodva a virágok himporával, mint egy agyonterhelt repülőgép, bukdácsolva, nehézkesen kaptattak fel a levegőbe hazavinni szorgalmas munkájuk gyümölcsét.

Az őrsparancsnok elgondolkozva nézegette a párányi jószágokat, amikor egyszerre más is a szemébe tűnt.

Az egyik szalmakazal tövében apró aranyszínű legyek (amiket döglégy néven ismer a falusi magyar) rajzottak egymást kergetve, évelődve.

Az őrsparancsnok a kazal (amely a harmadik szomszéd telkén állott) tövéhez sietett. A lehullott szalmát egy fadarabbal megpiszkálta. A legyek elrajzottak és a félrepiszkált szalmacsomó alól tenyérszerű vérelepény megalvadt sötétszínű masszája tűnt elő.

Szállankint rakta félre a szalmahulladékot a vércsomóról és az így megszabadított talajon, iránnyal a 150 méterre levő diófának, a diófa felé elszélesedő, míg a kazalnak eső végén levékonyodó vércseppeket fedezett fel. A próbacsendőr járőrtárs apró galyakat tűzdelt az őrsparancsnok által megjelölt helyekre, ahol a vadlóhere széles levelein egy-egy vércsepp megalvult. Így négykézláb haladva, az őrsparancsnok azt vette észre, hogy ismét az elhalt szüleinek telkén van. A vérnyom ugyanis a diófa mellett álló istálló mögött levő pajta falához vezetett.

Az eredményen felbuzdulva, visszatért a szalmakazalhoz, ahonnan a vérnyomok elindultak. Figyelembe véve a különböző pisztolyok sajátosságait a töltényhüvely kivetésének terén, a töltényhüvely vagy lövedék kereséséhez fogott.

Fáradozása eredménnyel járt.

Az egyik tökszár széles levelei alatt egy kilőtt töltényhüvelyt talált. A hüvelyen látható zöldes oxid jelezte, hogy ennekelőtte valahol nedves helyen (istálló, verem, pince vagy kő, téglalatt) tarthatták. A töltényhüvely belsejének sötétszürke színe, valamint kesernyős savanyú szaga igazolta, hogy nem régen repült ki belőle a lövés.

A rejtély egyre bonyolódott és az őrsparancsnok előtt egyre furcsább színben kezdett feltűnni az eset.

Amíg a boncoló bizottság a helyszínre érkezik, gondolta magában, újra átkutatja az istállót és vele szomszédos pajtát.

Az istállóban egyenkint tapogatta meg a hídlás téglaírt, benyúlt minden kis mélyedésbe úgy a jászlak előtt, mint a falak mentén. Az egyik kívülről alig látható, de belülről annál terjedelmesebb üregbe nyúlva, felkiáltott meglepetésében. Kemény tárgyat tapintott meg és a gyakorlott csendőrkéz rögtön felismerte, hogy a megérintett tárgy pisztoly.

Az esküdtek is előrébb bújtak az ajtóból és kimeredt szemekkel nézték a hatalmas forgópisztolyt, amelynek mind az agya, mind a tölténydobja véres volt.

A forgópisztoly dobjában, egy még kilövetlen töltény mellett, két kilőtt hüvely foglalt helyet. Az üres kilőtt hüvelyeken látható volt a friss lövés sajátossága.

Közben megérkezett Kaposvárról a boncolóbizottság. Az elhaltat felboncolták. A törvényszéki orvosi vizsgálat lényeges megállapítása az volt, hogy az elhaltat ért lövések egyike sem volt halálos. A lövedékeket ugyanis valami közbejött gátló körülmény erejében annyira akadályozta, hogy azok a testbe való behatolás

után rögtön megállottak anélkül, hogy romboló munkájukat be tudták volna fejezni.

Megállapította a boncolás, hogy a sértett nyelve is keresztül van löve anélkül, hogy a száj felső padlása megsérült volna. A homlokcsont is csak falán volt átütve, az agyburok azonban sértetlen volt. A bal mellbimbó feletti lövedék éppen csak hogy átütötte a bőrt és az oldalbordába beékelődve állt meg.

A bal mellbimbó felől kivett lövedéken is fel volt található a hosszában futó 1.5 mm mély karcolás. Az állba történt lövés lövedékét nem lehetett feltalálni. Az orvosi vélemény szerint azt az elhalt kiköphette.

A nyakat körkörösén átfogó kötélnyom egy helyen folytonossági hiányt mutatott. A kötélnyom ott egy 5 P nagyságú felhámhorzsolást mutatott, amely erősen elütve a kötél által okozott kékes színű benyomódástól, pergament színű folt volt.

Ideérve a boncolást végző orvos, megállt és orvos-társával együtt mutogatták a vizsgálóbírónak a fojtogatás nyomának látszó elváltozást. Csak az volt a bökkenő, hogy a nyak ellentétes oldalán párját nem lehetett megtalálni.

Ekkor az akasztásnál használt kötelet vizsgálta meg az orvos, a vizsgálóbíró és a csendőrzárőr jelenlétében. A kötélen azonban olyan csomót, ami a benyomódást megmagyarázta volna, nem lehetett találni.

Az őrsparancsnok a vizsgálóbíró engedélyével szét-szedte a kötőfék összefont ágait és ekkor magyarázatát lelta a nyakon látható különös elváltozás. A köteles ugyanis, a kötőfék készítése közben, a középső, úgynevezett vezető szarát, elszakította. Csomót kötött rája és azt körülfonta a külső fonási ágakkal. Az így képződött csomó kívülről szabad szemmel nem volt látható és nem volt tapintható.

A nyakon talált elváltozás eredetének tisztázása után az orvosok folytatták munkájukat s amíg gépbe diktálták észrevételeiket, az őrsparancsnok, kissé félrevonulva, a pisztolyt vette alaposan szemügyre. A csövet a napnak fordítva igyekezett abba belelátni, amikor is érdekes felfedezésre jutott.

A forgópisztoly célgömbje úgy volt a csőre erősítve, hogy az azt készítő falusi kovács átfúrta a csövet és a célgömböt, csavarmenettel vágott helyére, becsavarta. Így a célgömb acél vége, bent a csőben 1.5 mm hosszán, az elképzelt csőtengely vonalára függőleges helyzetben, kiállt. A célgömbnek ez a kiálló része a csőtorkolat felé kissé elferdülve volt látható (mert a lövedékek előre-hajlították) ez magyarázta meg az ólomlövedéken talált csatornát.

Az őrsparancsnok felfedezését jelentette a vizsgálóbírónak, aki megmutatta azt a boncolást végző orvosoknak is.

Egyöntetűen megállapították, hogy az ólom'övedékeket a kiálló acélszög sértette meg és ez okozta elerőtlenedésüket is.

Mindezek ellenére a boncolás nem tudott határozott választ adni arra, hogy mi történt.

Büntény-e vagy öngyilkosság?

Az őrsparancsnok az eddig szerzett és rendelkezésre álló adatokat a következők szerint csoportosította:

Büntény mellett szóltak:

1. Az elhaltnak sok-sok haragosa.

2. Az elhaltól letépett alsóruha.

3. Az elhalt összedült ágya.

4. Az istállóban talált, elrejtett, véres lepedő és pisztoly.

5. A harmadik szomszéd szalmakazaljában talált vérnyom és ugyanott megtalált kilőtt üres töltény-hüvely.

6. Az a megmagyarázhatatlan körülmény, hogy a hulla hogyan került a diófára.

7. Tanuk bemondása, akik 23, 1 és 3 órakor lövéseket, majd segélykiáltásokat hallottak.

8. A boncolás eredménye, amely nem tudott határozott választ adni arra, hogy az elhalt élve vagy halva került-e a diófára.

9. A fulladásos halál fennforgását ugyan a boncolás megállapította, de miután a légzőgaratban homokot és megolvadt vérlepenyt is találtak, leszögezték, hogy a fulladásos halál a földön is bekövetkezhetett.

10. A hullafoltok az elhalt alsó lábszárain helyezkedtek el. A boncolási jegyzőkönyvben levő orvosi megállapítás szerint ez nem zárja ki a bűncselekmény fennforgását. Ugyanis, ha a bekövetkezett halál után az elhaltat azonnal felakasztották, a hullafoltoknak az alsó végtagokon kell mutatkoznia.

11. Végül az a körülmény, hogy az akasztásnál annyira jellemző magömlést az orvosok nem tudták megállapítani.

Öngyilkosság mellett szóltak az alábbi adatok:

1. Az elhalt 80—90 kg súlyú, bikaerős ember volt.

2. Eletben, ha mindjárt sérülten is, majd 5 méter magasra felvinni anélkül, hogy ennek a talajon látható jele maradjon, a lehetetlenséggel határos.

3. Agyonlöve (ezt azonban a boncolás megdöntötte) vagy a földön megfojtva, csak úgy képzelhető el a fára való felakasztása, ha az akasztásra használt kötelet az ágon átvette, még a földön hurkolták volna az áldozat nyaka köré és csigaszerűen húzták volna fel 4.5 m magasságra.

4. Ezt azonban kizárta a kötelet tartó ág kérgének sértetlensége. Azon csak a kötél nyomása és nem a vonás közben előállott kéregdörzsölési nyom volt látható.

5. A kerítésen talált homokrögök közvetlenül a diófa alól, a rögökben talált zabszem és bükkönykórók az elhalt istállójából származtak.

6. Az akasztásnál használt kötőfék, amelyet az elhalt atyja lovának fejéről vettek le.

Mint látható, a bűncselekmény mellett szóló adatok túlsúlyban voltak az öngyilkosság mellett szóló adatokkal szemben.

Az őrsparancsnok a bizottság eltávozása után házról-házra járva, de különösen azoknál, akik az elhalttal haragos viszonyban voltak, a létrákat megvizsgálta. Abból az elgondolásból indult ki, hogy ha az elhaltat a diófára úgy kötötték fel, akkor ezt csakis létra segítségével teheték. Ez esetben pedig a létrán vérnyomoknak kell látszani. Ugyanez alkalommal megvizsgálta az elhalt szüleinek létráit is és megfigyelte a községbeli férfilakosságot, hogy nincsenek-e valamelyiken karmolási vagy egyéb, dulakodásból származható sérülések.

B. egyénei is dolgoztak ebben az irányban. Eredmény azonban nem mutatkozott.

Az idő estére járt és a járőr a község házára ment, hogy ott folytassa a kikérdezéseket. Minden gyanúsítható egyénnel alibit igazoltatott. A kikérdezésnél jelen volt bizalmiak: a főjegyző, községi bíró mind más

egyént gyanúsítottak a cselekmény elkövetésével. Mesebe illő feltevések láttak napvilágot. Ezekről azonban a járőr már az elbeszélés alkalmával megállapította, hogy nem állják meg a helyüket.

Másnap reggel, amikor a község egynehány szatocsboltja kinyitott, az őrsparancsnok sorba járta őket érdeklődve, hogy az elhalt nem vásárolt-e a közelmúltban levélpapírt, amire esetleg búcsúlevelet írhatott.

Az egyik kis boltban azután megtudta, hogy az elhalt halála előtt kb. 3—4 nappal levélpapírt, borítékot és egy grafit írónt vásárolt. Ugyanakkor arról is érdeklődött, hogy van-e tartozása. A vásárolt holmiért azonban nem fizetett. A hozzátartozók nem tudtak arra választ adni, hogy az elhalt kinek írhatott. A postahivatal sem emlékezett, hogy az elhalt levelet adatott volna fel.

Az őrsparancsnok ezen megállapításai után ismét a helyszínére ment.

Létrát hozatott és úgy a lakóház, mint az istálló, valamint a pajta tetőzetét fedő zsúpszalmát vizsgálta át.

Közben odarendelt emberekkel a kutat is megvizsgáltatta.

Már-már úgy látszott, hogy ez az igyekezete is hiábavalónak bizonyul, amikor az istállóban, az ágygal egymagasságban levő pókhálós zsúpfedél alól, egy zsúpkévébe észrevétlenül eldugva, megtalálta az elhalt nadrágját és kabátját. A nadrág és a kabát nem volt sem tépett, sem véres. A kabát zsebében egy vaspálcácskát talált, amivel a forgópisztoly dobját lehet rögzíteni, vagyis biztonsági állapotba hozni.

Tovább kutatva, távolabb, a lóेतető jászol felett, a tetőzet egyik faragatlan gerendája mögé, a tetőzetet fedő zsúpköteget rögzítő drótra reáerősítve és a szalmakötegebe begyűrve a „Függetlenség“ c. napilap képes mellékletére bukkant. A képes mellékletet szétbontva, abból leragasztott levélboríték esett ki.

A boríték nem volt elcímezve.

A hozzátartozók felbontották és a levélből, amely az elhalt saját kezétől származott, alakult ki a megdöbbenő öngyilkosság minden részlete.

A levél tartama röviden a következőképpen hangzott:

„Kedves Szüleim!

Ne haragudjanak, hogy szomorúságot okozok. Elhatároztam, hogy meghalok.

Nem bírom túlélni a szégyent, hogy akadt a falunkban egy fehérszínű, aki nem engedett be magához, amikor én zörgettem. Még a csendőrökkel is meghurcoltatott.

Agyonlövöm magamat a Kiss szomszéd kazaljában, hogy Erzse néni, aki mindég haragot viselt irányomban, hadd féljen és ne merjen a kertben leskelődni. A búcsúlevelet azért dugom el, hogy majd csak később találják meg, ha megtalálják. Így legalább haragosaimat és Fehér Gyurkát, aki szintén rám bosszankodott, hadd kísérgessék a tollasok.

Isten velük!

János.

Még a sok furcsasághoz hozzászólt csendőrök is megdöbbenve álltak meg a levél tartalma előtt.

A levél megtalálása után semmi kétség sem fért ahhoz, hogy az elhalt önkezeléssel vetett véget életének. Az öngyilkosság lefolyását a nyomozó járőr a birtokában levő adatok alapján a következőképpen rekonstruálta:

Az elhalt, aki annak előtte szoros barátságot tartott fenn Fehér Gyurkával, vele valami nőügyből kifolyólag összeveszett. Az elhalt tudta, hogy Fehér, burgonyavermükben, egy téglá alatt rejtegeti engedély nélkül tartott forgópisztolyát. Egy alkalmas pillanatban azt onnan ellopta.

Úgy látszik, falusi legénytársai gúnyolódtak vele azért, hogy Sós Andrásné nem engedte be a lakásába. Sőt magánlaksértésért és vagyonrongálásért fel jelentette.

Ezt a rártart, dicsekedni szerető legény nem bírta túlélni. Elhatározta, hogy meghal, Éspedig úgy, hogy azt a színezetet adja öngyilkosságának, mintha agyonlőtték volna. Így akart másokat is meghurcoltatni.

Az elhalt beszerezte a levélpapírt, megírta a búcsúlevelet és elrejtette, hogy ha valamikor megtalálják, ezzel is bosszúságot szerezzen, ha másnak nem, a hatóságnak. Levetközött. Letépte magáról fehérszínűjét, felsőruházatát pedig szintén elrejtette, hogy az a látszata legyen a dolognak, hogy a tettesek vitték el, illetve húzták le róla.

Elment Kiss szomszédja szalmakazalához és ott 23 óra tájban (az éjjeli őrs bemondása szerint, aki az első lövést hallotta) föbelötte magát. Ekkor elveszíthette eszméletét. Majd magához térve, megvizsgálhatta pisztolyát (ekkor dobhatta ki az üres hüvelyt), 1 órakor ismét magára lőtt (az éjjel utáni éjjeli őrs bemondása szerint), majd amikor ez sem volt halálos, a derengő hajnaltól félve, szívetáján lövette magát. Így sem tudott halálos sebet ejteni magán.

Aránylag nem nagyon vérezve, elment istállójukba. Ott a pisztolyt elrejtette. Lovuk fejéről levette a kötőféket. Az ágyát már előzően szétbontotta és a lepedőt elrejtette. De miután a szája nagyon vérezhetett, a lepedőben megtörülte. Földoklasi rohama lehetett, mert a sáros lepedőről homok- és sárcsomócskák kerültek szájába és innét a légzőcsőbe.

A kerítésre meztől felállt. Onnan felkapaszkodott a diófára (ezt a nyomozást vezető őrsparancsnok is utánacsínálta), ahol felkötötte magát.

Az életben nem tartoznak a ritkaságok közé az olyan gyilkosságok, amelyeknél a tettes, vagy a tettesek bizonyos okokból öngyilkosság látszatát igyekeznek kelteni búcsúlevél hamisításával, a helyszín megfelelő beállításával, stb. Ennek fordítottja már jóval ritkábban fordul elő. A leírt nyomozást éppen az teszi igen érdekessé, hogy itt olyan öngyilkossággal találkozunk, amelynél az öngyilkos mindenáron a gyilkosság látszatát akarta kelteni.

Az orvosi szakvélemény csak a legritkábban tudja önmagában kétségtelenül eldönteni, hogy valamely eset öngyilkosság, vagy gyilkosság-e? Ezt a kérdést rendszerint csak az orvosi szakvélemény és a nyomozás adatainak egybevetésével lehet eldönteni. A nyomozás itt e téren megtette a magáét. A helyszín és a távolabbi helyszín itt is az adatok gazdag lelőhelyének bizonyult.

A nyomozásnál elsősorban is a tárgyi tényálladékokat kell tisztázni, vagyis választ keresni a „mi történt?“ kérdésre, mert addig, amíg azzal sem vagyunk tisztában, hogy bűncselekmény egyáltalában történt-e, nem nyúlhatunk az alanyi tényálladék tisztázásához, vagyis, hogy „ki követte el“. Ennél a nyomozásnál a nyomozást teljesítő őrsparancsnok a tárgyi tényálladék tisztázása-

nál kiváló alaposággal és gondossággal járt el. Nem keresett gyilkost, amíg nem látott tisztán. Más kezeken ez a nyomozás könnyen ártatlan emberek meghurcolásához vezethetett volna, sőt az is előfordulhatott volna, hogy ezután, mint kiderítetlen gyilkosság került volna az eset nyilvántartásba.

Nagyon vigyázni kell nyomozások alkalmával annak megállapításánál, hogy mi a lehetséges és mi a lehetetlen. Ki gondolta volna itt a nyomozás elején, hogy az az ember, aki háromszor magára lőtt, még arra is képes, hogy egy diófára közel 5 méter magasságba létra nélkül felmásson és ott felkösse magát. Az erős akarat sok mindent legyőz.

Az öngyilkosság indítóokaként ennél az esetről a sértett hiúságot ismertük meg.

SÁRPY GYÖRGY ny. alezredes.

Március 12-én, 85 éves korában meghalt Ipolyságon Sárpy György ny. alezredes.

Egyik legöregebb bajtársat veszítettük el benne, aki látta a testület megszületését s aki a legelsőkkel küzdött az alap lerakásán.

1883-tól 1904-ig szolgált a testületben, mint szakasziparancsnok, szárnyparancsnok, s végül mint kerületi másodtörzstiszt. Állomáshelyei: Kaposvár, Ipolyság, Pozsony, Nyitra, Brassó és Kolozsvár voltak. Az 1914–18. évi világháború idején ismét bevonult s közel négy évig teljesített tényleges szolgálatot.

Tulajdonosa volt a Bronz Katonai Érdeméremnek, a II. osztályú Tiszti Katonai Szolgálati Jelnek, a Vöröskereszt II. osztályú tiszti Díszjelvényének, a Jubileumi Emlékéremnek és a Katonai Jubileumi Keresztnek.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

HALOTTAINK

Illényi Béla pécsi IV. kerületbeli irodai alhadnagy 1943. március 23-án Pécsen meghalt. Ugyanott temették el. 1905 április 1. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Magyar Ezüst Érdemkereszt, Magyar Ezüst Érdemérem, Koronás Vas Érdemkereszt a vitézségi érem szalagján, Háborús emlékérem karddal és sisakkal, Erdélyi emlékérem, Szolgálati Díszérem, Vöröskereszt hadidíszítményes ezüst díszérem, Katonai jubileumi kereszt, Osztrák háborús emlékérem kardokkal.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

vitéz **Horváth Mátyás** főtörzsrőrmester (I. ker.), 1902–1928-ig szolgált,

Kokas Sándor főtörzsrőrmester (III. ker.), 1883–1910-ig szolgált,

Pozsonyi János főtörzsrőrmester (VI. ker.), 1911–1932-ig szolgált,

Vajas János alhadnagy (VI. ker.), 1912–1941-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Nagy emberek,

dicsőséges korszakok példái mindig iránymutatói a nemzetek és egyének életének. Történelmi hivatást teljesítő nemzet mindig erőforrásnak tekinti ezeket a példákat.

Ebben az évben Mátyás király születésének félévezredes évfordulóját ünnepli az ország. Azét a Mátyásét, aki harcok erényeink megtestesítője, európai kultúrszínvonalunk és küldetésünk beigazolója és a magyar dicsőség nagy fáklyahordozója volt.

Mi, csendőrök is itt állunk az emlékezés fényénél. A nagy uralkodón és katonán kívül kutatjuk benne az igazságot kereső embert. Fülünkben a nép ajkán nemzedékről-nemzedékre feltörő sóhajlás: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság!” Annak idején ezt a nemzet ügyére, a magyar igazságra is értették, de elsősorban a jogban megtestesülni hivatott igazságra vonat-

koztatták. Arra az igazságra, melynek érvényesítését Mátyás, az uralkodó és az ember, a törvényhozó és egyben törvénytisztelő és megtartó elsőrendű feladatának tekintette. Tudta, hogy ott, ahol az igazságot gyűszűvel mérik, vagy pedig annak adják, akit nem illet, ott a rend sem lehet tartós, e nélkül pedig állam fenn nem maradhat, nemzet nem boldogulhat. Ezért volt a jogrend vaskezü öre.

A csendőr ebben példaképül állíthatja maga elé. Mert csak akkor lehet a közbiztonság teljes értékű védelmezője, ha hivatásában a törvényt vezeti, az igazságot keresi s ezekhez hű marad, töretlenül.

B. L.

Pályázati felhívás.

(A m. kir. honvédelmi miniszter 112.807/eln. 20—1943. számú körrendelete.)

A m. kir. csendőrség hivatásos csapattiszt állományának kiegészítésére — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — tartalékos honvéd tiszteket, illetve tisztjelölteket veszek fel csendőr csapattiszt próbaszolgálatra.

I. Próbaszolgálatra való felvétel feltételei.

Csendőr csapattiszt próbaszolgálatra való felvételre tekintetbe jönnek a m. kir. honvédség földi és folyamerőtől azok a nőtlen tartalékos tisztek és tisztjelöltek (zászlósok és tiszt vizsgát tett, 2. évüket leszolgáló karpaszományosok), akik az alábbi feltételeknek megfelelnek:

1. Magyar állampolgárok.
2. Büntetlen és feddhetetlen előéletűek, gondnokság alatt nem állanak, magatartásuk erkölcsi és hazafias szempontból kifogástalan.
3. Nagyszülőikig bezáróan tisztá keresztyén származásukat az illetékes igazoló bizottságok előtt az összes eredeti okmányokkal igazolták. Erre vonatkozólag a felvételi kérvényhez a „Származási igazolvány”-t és a születési anyakönyvi kivonatot kell csatolni.
4. A pályázók származása esetleg felül fog bíraltatni, miéztis készen kell lenniük arra, hogy — külön felszólításra — összes eredeti (honvédségi okmány hitelesítő bizottság által hitelesített) származási okmányait előterjeszthessék.
5. Az 1915. naptári évben vagy később születettek.
6. A tartalékos csapattiszt iskolát „megfelelő” eredménnyel elvégezték és utolsó minősítésük legalább „jó”.
7. Jogvézettséggel rendelkeznek.
8. Testileg hivatásos csapattisztul minden tekintetben alkalmasak. Ezt helyőrségi kórház által az 1943/44. évi „Ludovika” akadémiai pályázati hirdetmény (I. az 1942. évi 14. számú Honvédségi Közlönyben megjelent 15.430/eln. 9—1942. számú körrendeletet) 3. számú melléklet szerint értelemszerűen kiállított „Orvosi vélemény”-nyel kell igazolni. Hadművelési területen szolgálatot teljesítő alkalmasságukat „Honvéd orvosi bizonyítvány”-nyal igazolják.
9. A minden tekintetben alkalmas pályázók közül első sorban felvételre tekintetbe jönnek azok, akik:
 - a) a jelenlegi háborúban 1 évi arcvonatszolgálatot (hadművelési területen eltöltött szolgálatot) teljesítettek,
 - b) az 1938. óta lefolyt hadműveletek során a „Tűzkereszt” I. vagy II. fokozatát kiérdemelték.

Mind az a), mind a b) pont alattiak a megállapított feltételek meglétét állományilletékes csapattestük által kiállított „Igazolvány”-nyal igazolják.

Hadikitüntetéssel rendelkezők, úgyszintén azok, akik a hivatásos tiszt alkalmasságát nem befolyásoló módon sebesültek, előnyben részesülnek. Ezt szintén a fenti módon kell igazolni.

9. Nőtlenek.

10. Kiskorúak a csendőr csapattisztek hivatásos állományába való belépésre vonatkozólag szülői, gyámi írásbeli beleegyezéssel rendelkezzenek.

II. Próbaszolgálatra való felvétel kérése.

A sajátkezűleg írt felvételi kérvényt hozzám az előjáró csapattest parancsnokság útján kell előterjeszteni.

A kérvényhez csatolni kell:

1. Állampolgársági vagy községi illetőségi bizonyítványt.
2. Hatósági erkölcsi bizonyítványt.
3. Az I./3. pont alatti „Származási igazolvány”-t és születési anyakönyvi kivonatot.
4. Jogvézettséget igazoló végbizonyítványt.
5. Az I./8. pont alatti „Igazolvány”-t.
6. Kiskorúak részéről szülői beleegyező „Nyilatkozat”-ot.
7. „Nyilatkozat”-ot, melyben a pályázó becsületére és kötelességére hivatkozva kijelenti, hogy nőtlen és tudomásul vette, hogy a csendőr csapattisztek hivatásos állományába való végleges átvétel a próbaszolgálat eredményes teljesítésétől függ, továbbá, hogy előléptetésére és rangsorolásra a mindenkor fennálló szabályok és rendelkezések lesznek a mértékadók, végül: hogy a próbaszolgálatra való felvétele érdekében pártfogók közbenjárását igénybe nem veszi.

Hadművelési területen szolgálatot teljesítő kérvényűkhöz csak Honvéd orvosi bizonyítványt csatoljanak, de gondoskodniuk kell, hogy a hiányzó egyéb okmányokat a hozzátartozók közvetlen nyújtsák be hozzám (20. osztály útján).

A kérvényeket a csatolt minta szerint megszerkesztve a pályázó előjáró csapattest parancsnokságánál legkésőbb 1943. évi április hó 20-ig kell benyújtani. (A minta a hivatalos lapban megtalálható. Szerk.)

III. Eljárás a pályázó csapattest parancsnokságánál.

A csapattestparancsnokság azt a pályázót, aki a pályázati feltételeknek megfelel, lássa el szolgálati jeggyel, melyben utasítja, hogy testi alkalmassága megvizsgálása végett jelenjen meg honvéd helyőrségi kórházban. Az ebből felmerülő utazási költségek a pályázót terhelik.

Az orvosi véleményt a helyőrségi kórház a csapattestparancsnokságnak küldje meg, illetve a honvédorvosi bizonyítványt a vezető orvos a csapattestparancsnokságnak terjessze elő. Ennek beérkezése után a csapattestparancsnokság a pályázó kérvényét — különös figyelemmel az I./8. pont alatti szolgálatára és magatartására — véleményezze és csatolja a kérvényhez:

1. Az „Orvosi vélemény”-t, illetve a honvéd orvosi bizonyítványt.
 2. Az anyakönyvi lap hiteles másolatát.
 3. A legutóbb szerkesztett legénységi (tiszthelyettesi) és tiszti béke és háborús minősítési okmány hiteles másolatát.
 4. A büntetési jegyzőkönyvi kivonatot (üresen is).
 5. Az eredeti záradékolt származási táblázatot.
- A kérvény záradékában jelentse, hogy a pályázó hivatásos tiszt kiképzésre milyen mértékben alkalmas és érdemes. A záradékolt kérvényt közvetlenül hozzám (20. osztály) terjessze elő. Beérkezés határideje: 1943. május 1.
- Hadművelési területen lévő fenti okmányait a pótalakulatok csatolják, illetve a hiányzó okmányok csatolása végett ezek kérvényét a pótalakulatok útján kell előterjeszteni.

IV. Általános tudnivalók.

A pályázóknak már most tudomásul kell venniük, hogy a csendőr csapattiszt próbaszolgálat elméleti tanfolyamból és gyakorlati kiképzésből áll, előreláthatólag 1 évi időtartammal. Ha a próbaszolgálat alatt tapasztalt alkalmatlanság miatt a próbaszolgálat alól felmentem őket, semmiféle kártérítésre vagy állami ellátásra igényt nem tarthatnak. A próbaszolgálatra felvett tisztek és tisztjelöltek eddigi rangnapjai érvényben maradnak.

A hivatásos állományba való átvételkor rangjuk újból kerül megállapításra.

A próbaszolgálatra felvettek a próbaszolgálat tartama alatt valóságos rendfokozatuknak megfelelő teljes illetményeket élvezik.

Közvetlenül előterjesztett, elkészített és pártfogó által támogatott kérvényeket tárgyalás alá nem veszek.

Azok, akik az 1940. évi december hó 31-én kelt 77.760/eln. 20—1940. számú rendelettemmel (I. 2. H. K. 1941.) kiadott pályázati hirdetmény alapján annak idején csendőr csapattiszt próbaszolgálatra bocsátásukat kérték és ezen kérelmükkel annakidején elutasítottak, újabb kérelmet ne terjesszenek elő, mert az ilyen kérelmeket szintén nem fogom tárgyalás alá venni.

A m. kir. honvédségnél próbaszolgálatot teljesítő tartalékos tisztek és tisztjelöltek csendőr csapattiszt próbaszolgálatra nem pályázhatnak. A továbbbízandó tisztek és tisztjelöltek azonban pályázatukat beadhatják.

Budapest, 1943. évi április hó 3-án.

M. kir. honvédelmi miniszter.

Hőgye Mihály őrmester,
a pestiszentkereszt-i gyalog tan-
századnál a járőrvezetői iskolát
elsőnek végezte.

Kitüntetések. A Kormányzó Úr Öfömméltósága legfel-
sőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy vitéz
Bátty József ny. áll. ezredes és nemes Deseő Sándor ny. áll.
alezredes a horvát „Zvonimir Király” Koronarend I. osztá-
lyát, elfogadhasák és viselhesék, továbbá a Szovjet elleni
hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott a Ma-
gyar Bronz Érdemérmét hadiszalagon, az ellenség előtt
teljesített kiváló szolgálataiért Horváth Kalmár Lajos al-
hadnagynak, — a Magyar Bronz Érdemérmét: Polcz Péter
csendőrnek, egy fuldoklónak a Latorca folyóból saját élete
veszélyeztetésével történt megmentéséért.

Áthelyezések, beosztások és felmentések. A m. kir.
honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral
egyetértésben — áthelyezte: Pogány Ferenc alezredes a köz-
ponti nyomozó parancsnokságtól a budapesti I. kerület lét-
szám feletti állományába és egyidejűleg tartósan vezényelte
a közellátási minisztériumba rendelt csendőr összekötőtiszt
mellé helyettesi minőségben, nemes simonyi és varsányi
Simonyi József alezredes a budapesti repülőszárnytól a köz-
ponti nyomozóparancsnoksághoz, Gerencsény Mihály fő-
hadnagyot Nagyváradról Budapestre, Milassin György fő-
hadnagyot Nagybányáról Zomborba, dr. Jolsvay József fő-
hadnagyot Hatvanból Szabadkára, Vásárhelyi József fő-
hadnagyot Szilágysomlyóról Zentára, — beosztotta: Tóth Ká-
roly g. alezredes a csendőrségi felszerelési anyagraktár
parancsnoksághoz, Ósz György g. őrnagyot a budapesti I.
kerület gazdaszaktőzizgazgatási hivatalához, — felmentette:
Náday Ferenc g. őrnagyot jelenlegi szolgálati állása alól
és megbízta a budapesti csendőrlaktanyában működő ellátó
hivatal vezetésével.

Gazdaszati tiszti tanfolyam vizsgája. Március 30-án be-
fejezést nyert az 1942 szeptember 1-én kezdődött csendőr
gazdaszati tiszti tanfolyam. A zárószemlén megjelent vitéz
Temesvári Endre, a m. kir. csendőrség felügyelője mellé
beosztott tábornok teendőivel megbízott ezredes, Pinczés

Zoltán ezredes, a m. kir. belügyminisztérium XX. osztá-
lyának vezetője, Mátray Ferenc ezredes, a m. kir. honvé-
delmi minisztérium 20. osztályának vezetője. A tanfolyamot
elvégezték: Tibay László, Rakovszky Gyula psz. hadnagyk,
Uveges Sándor, Storc Gyula tart. hadnagyk, Lőcsei Jenő
tsz. hadnagy, Agócs-Palócz József, Joó István, Lovas János,
Régner Dániel, Szentmihályi Endre, Tamás László, Végh
László tart. zászlósok és Wagner Ervin tart. g. zászlós.

Dicséretetek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati
dicséretben reszesítette: Imrey József főtorzsormestert, egy
törvényellenes és a honvédelem érdekeit veszélyeztető
szekta vezetőinek és tagjainak felelősségében teljesített ki-
váló szolgálataiért, Korodi Miklós őrmestert, a debrecsai
kommunista mozgalom tartományi vezetőjének és társainak
eltölgása alkalmából teljesített kiváló szolgálataiért. A m.
kir. szegedi V. honvéd hadtestparancsnokság dicsőre elisme-
resben reszesítette: Okros Vince szegedi V. kerületbeli fő-
törzsormestert, mert mint a hadtestparancsnokság törzs tá-
bori csendőrszakaszának oktatója feladatát igen nagy fel-
készültséggel és alaposzággal, fáradozást nem ismerő szor-
galommal, szabad idejét is feláldozva, példaképpül szolgáló
lelkismeretességgel oldotta meg. A kolozsvári IX. kerület
parancsnoka okirati dicséretben reszesítette: Kiss Ferenc I.
őrmestert, mert 1943. év telen Felsőbányán felállítva volt
síktátokepző tanfolyamba mint közétkezésvezető kötelmeit
rendkívüli viszonyok között igen jó eredménnyel és oda-
adással végezte és ezáltal nagyban hozzájárult ahhoz, hogy
a sítanfolyamok működésüket és kiképzésüket zökkenő-
mentesen folytathatták. A szombathelyi III. kerület pa-
rancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Hartai Gyula és Hor-
váth József V. csendőröket, mert egy katonaszökevényt —
aki már negyedik napja volt távol csapattestétől — körül-
tekintő és leleményes szolgálatteljesítésük során elfogtak,
— Lencsés Imre csendőrt és Kovács Sándor I. próbacsend-
őrt, mert egy katonaszökevényt, aki már tizenkettedik napja
volt távol csapattestétől és sikkasztás büntette miatt is
körözve volt — körültekintő és leleményes szolgálatteljesi-
tésük során elfogtak.

Csendőrségi Közlöny. 12. szám. Csendőr tanalakulatok
elnevezésének megváltoztatása. Nyomozó alakulatok fenn-
tartási átalányának újabb szabályozása. Ruha- és fegyver-
zeti könyvecskék vezetése. Ágyeműek, szerelvényi és tö-
megbeli cikkek selejtítésének szabályozására vonatkozó ren-
delet kiegészítése. CSERBA szolgáltatásaira igényjogosult
gyermekek üdültetése Balatonszabadiban. Tényleges állo-
mányú csendőr altisztek gyermekeinek nyári üdültetése.
Térítési díjak megállapítása a csendőrségi gyógyházakba az
1943. fürdőévadra beutaltak után. A m. kir. csendőr gyógy-
házak számára kiadott „Általános határozványok” módosí-
tása. 13. szám. Légitámaszok következményeinek elhárí-
tása és ezzel kapcsolatos jogviszonyok rendezése. Tiszti át-

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művész kieltelő fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények,
levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

ÍRÓGÉP-ét
javíttassa

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél
SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCZI-UTCA 2 SZÁM
Kellékek minden rendszerű irodagéphez.

B Jó Bertalanné
utort butorszálonjából vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3.
Vidékre árajánlatot küldünk.

LÁB-, KÉZ-, HÓNALI-ÍZZADÁS

csakis helyes testápolással szüntethető meg.
E célra szolgál a 30 évnél régebb idő óta
kitünően bevált Molnár-féle **SUDORÁN**.
Sok csendőrörsön állandóan használják.
Készíti: MOLNÁR J. gyógyszerész Bozsok. Vasm.)

2 tégelynél kevesebbet nem szállítok, 4 tégelynél a szá-
llítás bérmentes, 6 és több tégelynél ezenkívül 15% enged-
mény. Az összeg utólag fizethető.

ÁRA: 1.50P.

vonulási szállások használatbavételével kapcsolatban kövendő eljárás. Halászati tilalmiidők újabb megállapítása. Nyári időszámítás bevezetése. CSERBA szolgáltatásaira igényjogosult betegeknek a balatonfüredi és hévízi gyógyházakba való beutalása.

Megjelent a „Magyar Szárnyak” első áprilisi száma. Előjáróban Kara Jenőtől, a Magyar Aero Szövetség elhunyt elnökétől búcsúzik el a magyar repülőtársadalom, majd a húszéves fennállását ünneplő fasiszta hadirepülés történetét ismerteti a lap, nagyszerű, történelmi nevezetességű képekkel díszítve. A gazdag és változatos tartalomról kiemelkedik **Bencze repülőezredes „Egyéniség — repülőszellem”** c. cikke, **vitéz Járomy Árpád** százados izgalmas háborús elbeszélése, **Nagy Dezső** hadnagy és **Török József** főhadnagy emlékei, **Raczko Lajos** meglátogatta Kisfaludy-Strobl Zsigmondot készülő repülőszobor-alkotásánál s erről számol be. A repülőorvosi intézetben tett érdekes szemleútjáról számol be **Nagy Ernő**. A Délvidék sportrepüléséről dr. Hegedűs László ír érdekes cikket. Több más érdekes cikk, regény, képes oldal teszi élvezetes olvasmánnyá mindenki számára a Magyar Szárnyak legújabb számát. A lap ára változatlanul 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII. Királyutca 93. II.) készséggel küld.

Kérelem. Csengődi József ny. áll. főtörzsrőrmester nemspanni (up. Nagycétyény) lakos kéri azokat a volt bajtársait, akikkel 1919. évben az ügynevezett kommunizmus bukásakor az egri vasútállomáson együtt volt és román fogdába kerültek és az ugyanott volt **Kéri Pál** volt őrmestert, hogy fontos ügyben közöljék vele jelenlegi címüket. — **Boldizsár Mihály** tusnádi lakos kéri **Kovács István** V. volt. I. oszt. őrmestert, aki 1918. évben Kudzsirban őrsparancsnok volt, hogy címét vele közölje. **Terebesi István** ny. áll. fő-törzsrőrmester, kadarkúti lakos kéri **Balika József** Szatmár megye nagymadarási születésű unokaöccsét, aki csendőr volt és a múlt világháború előtt leszerelt, de azután állítólag újból belépett a csendőrséghez, hogy címét vele közölje. **Fecső József** kereskedő, volt csendőrtörzsrőrmester, Homoródalmási (Udvarhely megye) lakos kéri azokat a bajtársakat, akik őrskerületükben **Fecső** vezetéknévű családokat ismernek, vagy találnak, közöljék vele azok címét, mert származását nem tudja igazolni. Különösen a Felvidéki és az Abaujszántó környéki bajtársakat kéri erre, mert nagyapja állítólag onnan származik.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek. Alhadnagyokká: a székesfehérvári II. kerületben: Szürös József; a pécsi IV. kerületben: Zsemberi Miksa főtörzsrőrmesterek.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Kovács Gyula III., Kovács Mihály, Pék Ferenc, Lovasi Ferenc, Kiss József IV., Varga Imre III., Kasza József II., Lukács István, Schmak Ferenc, Farkas István II., Tóth János III., Lád Antal, Srádi Pál; a szombathelyi III. kerületben: Kozma János II., Gaál Károly, Kovács Jenő, Cser Béla, Babics Ferenc, Bíró György, Németh Sándor, Gál József I., Plótár István, vitéz Kocsis Károly, Major Ferenc, Simon Kálmán, Farkas István I., Pálfi György, Balter Miklós, Tárkányi János, Tóth György, Németh Imre, Takács József III., Pozsgai Gyula, Badacsonyi Lajos, Kaszner János, Bódi Gábor, Németh József I., Rákóczi

Antal, Kovács Miklós, Sztanek József, Belec Imre, Imre János, Vince Károly, Nagy Károly II., Tóth István II., Hoffer Ferenc, Németh Károly, Bella Jenő, László Gyula, Németh János I., Szilágyi József, Tóth József VII., Nagy Ferenc III., Horváth József XIII., Molnár Lajos, Szabó Jenő II.; a pécsi IV. kerületben: Herpai Lajos; a kolozsvári IX. kerületben: Papp Ignác, Vér János, Nyíri János, Szűcs Lajos III., Katona Jenő, Mikó Ferenc, Lóth László, Tóth Károly III., Mátraházi József, Király Joachim, Kalmár Ferenc, László József I., Horváth Imre I., Török Pál, Hunyadvári Bálint, Kövér József, Szabó József IV., Vizeli Lajos, Deé Ferenc, Németh Ferenc VII., Gárdonyi Ferenc, Szabó Antal, Hollósi Pál, Tóth Béla II., Svarcz Lajos, Györkös Sándor, Szamosfalvi József, Kovács József VII.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Urbán György, Molnos G. Akos csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. Dr. Eötvös László főhadnagy Szűcs Ilona-Eszter úrhölgygel Miskolcon; a budapesti I. kerületben: Görök István csendőr Józsa Mária-Zsuzsannával Pestszent-erzsébeten, Bérczesi János őrmester Németh Irénnel Budapesten, Rábai György őrmester Kesjár Judittal Békéscsabán, Szilágyi György őrmester Magyar Erzsébet-Máriával Cegléd- den, Major József őrmester Horváth Ilona-Jolánnal Szabá- son, Verbói Mihály őrmester Major Rozáliával Alsógödön, Papp János őrmester Borbély Gizellával Opályin, Simon Jó- zsef III. őrmester Tizekkes Erzsébettel Bakonycsernyén, Re- mete Károly őrmester Bittmann Emiliával Borzaváron; a székesfehérvári II. kerületben: Dávid Márton őrmester Szur- ma Máriával Dunaegyházán, vitéz Fábán József csendőr Takács Magdolnával Vágfarkasdon; a szombathelyi III. ke- rületben: Baranyai József II. őrmester Mészáros Annával Bősárkányban; a pécsi IV. kerületben: Gémes Mihály csendőr Domokos Juliannával Orosházán, Garamvölgyi Adam őrmes- ter Krémer Erzsébettel Högyészén; a miskolci VII. kerület- ben: Rostási József őrmester Szepesi Irénnel Pécelen, Balaji Ferenc őrmester Bóné Margittal Salgotarjánban; a kolozsvári IX. kerületben: Göcze Sándor őrmester Erdős Jolánnal Nagy- váradon, Kalocsai András őrmester Papp Juliannával Pocs- megyeren, Debreceni József őrmester Gyenei Máriával Falu- battyanban; a marosvásárhelyi X. kerületben: Bajusz Lajos csendőr Páles Máriával Feleden.

Született. Dr. Sótornyai Jenő főhadnagy feleségének Mária leánya; a budapesti I. kerületben: Sági Gyula törzsrőrmester feleségének Gyula-Árpád fia, Gyimes Vince őrmester felesé- gének Éva-Mária leánya, Horváth Sándor II. őrmester felesé- gének Attila-Árpád fia; a székesfehérvári II. kerületben: Szabados József őrmester feleségének József fia, Kiss Lajos III. törzsrőrmester feleségének Kálmán Árpád fia; a szombat- helyi III. kerületben: Varga Dénes törzsrőrmester feleségének Tibor-Gyula fia, Percsényi Mihály őrmester feleségének Szil- via-Anna leánya, Fejes József őrmester feleségének Attila- József fia, Csizmazia Endre őrmester feleségének Jolán-Zsu- zsanna leánya; a miskolci VII. kerületben: Fürjes József al- hadnagy feleségének Erzsébet-Mária leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Balogh Lajos törzsrőrmester feleségének Anna- Mária leánya, Siklós József törzsrőrmester feleségének József- Csaba fia, Békefi József főtörzsrőrmester feleségének József- István fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Toronyi Antal őrmester feleségének Livia-Julianna leánya, Varga Ferenc főtörzsrőrmester feleségének Ferenc fia.

Halálozás. Kerekes András törzsrőrmester Olga-Piroska leánya Nyirbátorban meghalt.

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

**VITEZEK
Termelő-, Beszerző- és Ertékesítő
SZÖVETKEZETE**

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiégesztés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban reszesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj elenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beklődőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadjunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrségi legénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrségi legénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

33333. Királykút nevű lakotthely Abod községbe olvadt bele. A Gömör és Kishont vármegyében levő Körös helyes neve pedig Berzékörös.

B. J. Táp. A járási húsvizsgáló tévesen értelmezi az általa idézett 500/1942. számú P. M. rendeletet. (Megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi június hó 14-i 134. számának mellékleteként.) A rendelet III. fejezetében, a 21. §. 5. bekezdése valóban a közfogyasztás körébe vonja a „katonai közétkezési bizottságok által a katonaság ételmezésére végzett vágásokat”, mert ezeknél az ételmezési létszám s annak megfelelően a vágások nagy száma az ellátási rendszernek kétségtelenül közfogyasztási jellegűt ad. Egészen más elbírálás alá esnek azonban a csendőrség-közfogyasztások, mint ahogy ezt már több alkalommal s legutóbb f. évi április 1-i számunk 221. oldalán „Kobátfalva” jeligés üzenetünkben kifejtettük. Az idézett rendelet nem közli részletesen a közfogyasztásnak minősülő vágásokat, mert — mint maga a rendelet is beismeri — „az ilyen vágások összes eseteit és lehetőségeit tételesen felsorolni nem lehet”. Csak példaképpen említi a gyakrabban előforduló, jellegzetes eseteket, de ezek a példák éppen elegendők ahhoz, hogy a csendőrség közfogyasztások magánháztartási jellege az adólerovás szempontjából is határozottan megállapítható legyen.

Szebb magyar jövő. Azt tanácsoljuk, hogy szakítson most, amikor még becsülettel félreállhat. Amelyik lánynak ilyen bátyja van, az magyar csendőrség felesége aligha lehet, de — ne is legyen. Nagyon helyesen ítéli meg a helyzetet Ön, mert amint írja, a magyar csendőrség legszentebb kötelessége, hogy családját hazafias és vállalkozó szellemben nevelje. Na meg aztán, amelyik lány az udvarlója után utazgat látogatónba, milyen feleség lesz abból? Csendőrségnek való biztosan nem! Elhisszük, hogy a leány — aki mellesleg mondva, jól benne van már a korban — nagyon ragaszkodik Önhöz, de ez így szokott lenni, ez nem befolyásolhatja józan ítélletében. Helyesen tette, hogy nem ment csupán az érzései után és tőlünk is tanácsot kért.

Végváron. Téved. A nyári időszámítás következtében a nyári időszak alatt valóban két órával korábban van az ébresztő a téli időszakhoz viszonyítva, ez azonban végeredményben mégis csak a régi nyári 1 órai nappali időmegerősséget jelenti. A másik 1 órát ugyanis behozza azzal, hogy a nappal 1 órával korábban ér véget, tehát ennnyivel hamarabb fekszik le. Polgári hivatalok munkarendjével ne hasonlítsa össze a csendőrségét. Egészen más hivatást töltenek be és mások a részükre előírt követelmények is.

K. F. Nagyvárad. Levelet nem írunk. Ezt az üzeneteink elején rendszeresen közölt tájékoztatónkban olvashatja. Ami a kérdést illeti, a jelzett alapon nem szerzett igényjogszerűséget. Az okokat megtalálja f. évi január 1-i számunk 31. oldalán „Ipoly, 54.531” jeligés üzenetünk 2. pontjában. A Tűzkereszt III. fokozatát azonban Ön is megkaphatja majd, ha a Fővezérség az előfeltételként megkívánt háborús szolgálati időtartamot a hátszágai alakulatok — s köztük a csendőrség — tagjaira nézve is megállapítja és kihirdeti.

Segítség. A „megszűnő alakulatok jogutódjainak meghatározása” tárgyában kiadott 1885/eln. I./a.—1943. számú H. M. rendelet akként intézkedett, hogy az ilyen alakulatok irattárát az állomáshelyük szerint illetékes hadtestparancsnokság őrizze. Onnan kell tehát szolgálati úton kérnie a keresett okmány felkutatását és kiadását.

H. G. hóvirág. Lovas alakulathoz jelenleg csak azok kerülhetnek, akik a honvédségnél már lovas kiképzésben részesültek. Ha Ön ennek a feltételnek megfelel és a lovas szolgálathoz kedvet érez, kérheti átképzését és lovas alakulathoz történő beosztását. Kérvényét szolgálati úton a kerületi parancsnokságához kell felterjesztenie. Azt nem tudjuk megmondani, hogy törekvése sikerrel jár-e, mert ez a szolgálat kívánalmaitól függ.

Kisbér. Ha a laktanyatulajdonos a bérleti szerződésben nem kötötte ki a maga részére a gyümölcsfák használatát, az annak a lakásnak bérletjéért illeti meg, amelyhez a kérdéses gyümölcsös tartozik. Eszerint: ha a lakást az Ön részére utalták ki, a hozzá tartozó kert is egyedül Ön jogosult használni akkor is, ha ideiglenesen, a lakás rendbekerítéséig a laktanyán kívül, szükséglakásban lakik. Kérdés

Felten és Guilleaume

kabel-, sodrony- és sodronykötélgár r.
Bowden lékpázmák és spirálisok
BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

BÁCSÉNYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 87-58.

azonban, hogy valóban az egész kert a nős lakáshoz tartozik-e s vajjon nem oszlik-e meg az őrsparancsnok és a közigazgatás között? Igen valószínű, hogy így van.

Csikszentkirály. A f. évi március 24-i Honvédségi Közlöny-(Szabályrendeletek)-ben közzétett 40.484/7. k.—1943. számú H. M. korrendelet értelmében felesége igényt tarthat a vasúti arcképes igazolványra.

Gy. I. Eppen azokat az adatokat nem közölte, amelyek a rangmeghatározáshoz szükségesek. A rangmeghatározás szabályait a f. évi 10. sz. Cs. K.-el kiadott előíratási rendelkezések 8. pontja tárgyalja. E szerint csendőrnél először a véglegesítés időpontja a mérvado s azonos időpontban véglegesítetteknél a jt. iskola eredménye; ha netán ez is megegyezne, az a rangidős, aki a jv. iskolát már elvégezte, illetve, ha mindketten elvégezték, az, aki jobb eredményt mutatott fel. Ha ezzel sem lehet meghatározni, az életkort kell figyelembe venni. Ezek után önmaga is eldöntheti a kérdést.

Cs. J. Nyiradony. Azt írja, hogy ideiglenesen vezényelték s miután a vezénylés a három hónapot meghaladta, tartóssá minősült. Önmaga nem nyilváníthatja a vezénylést tartóssá, erre csak az a parancsnokság jogosult, amelyik az ideiglenes vezénylést annak idején elrendelte. Ha pedig ez már megtörtént, egészen természetes, hogy nem fizethet 20%-kal felemelt napibetétet, mert a Cs. 20. Hátározványok 24. pontja szerint a tartósan vezényelték rendes napibetétet fizetnek.

Rablás. A kérdés egyáltalán nem vitás: a leírt cselekmény rablás. Azt írja, hogy a Csendőr-BTK. tanulmányozása után sem tudták ezt eldönteni. Nem néztek alaposan utána. A rablásról szóló rész bevezető magyarázata szöveg szerint a következőket mondja: „Mindegy, hogy a gyanúsított az erőszakot vagy a fenyegetést a dolog birtokosa, vagy birtoklója, vagy pedig más jelenlevő személy ellen alkalmazza-e”. Ez a „más jelenlevő személy” természetesen nem kell, hogy olyasvalaki legyen, akit a birtokos vagy birtoklói kifejezetten megbízott a dolog őrzésével. A bűncselekmény véghezvitelének megakadályozása mindenkinek egyformán kötelessége. Hová jutnánk, ha a tettenért tolvajjal szemben csak a megkárosított, vagy csak olyan személy léphetne fel, akinek a dolog a felügyelete alá tartozik vagy a cselekmény megakadályozása egyébként is hivatása?! A BTK. 354. §-a különben is kimondja: „Rablásnak tekintetik, ha a tettenkapott tolvaj a lopás véghezvitele vagy a lopott tárgy megtartása végett erőszakot vagy fenyegetést használ”. Itt sem mondja ki a törvény, hogy a tolvajnak ki ellen kell az erőszakot vagy fenyegetést használnia, tehát: bárki ellen teszi, cselekménye rablásnak minősül.

Brassó. A Bugyik rév valószínűleg a tót vagy morva-cseh Budík (olv. Bugyik) család-, illetve személynévvel azonos, amely viszont becéző alakja a tót, cseh *Budi-slav* névnek. Hangzása viszont nem egészen magyartalan, mert vannak „-ik”-el végződő mélyhangú közneveink.

Cservid. A név eredetét a család történetének ismerete nélkül nem lehet megfejtetni. Hangzása kevésbé magyaros.

Fricska. Neve nem magyartalan hangzású. Eredetét nehéz megfejtetni, mert nem okvetlenül azonos a „fricska” „fricskázni” (ujjával a másik orrát felpéckelni) szóval. A XVIII. században vannak Fricskó, Frecska nevű nemes családok; nevük valamely Fri-Fre-kézetű keresztnév becéző alakja lehet.

Husvét 66.666. Riczkó kifogástalan jó magyar hangzású név, v. ö. fickó, buckó. Eredete tulajdonképpen szláv. Volt Hriczkó nevű nemes család, ez a név pedig a Gergely keresztnévnek Hrihor-ból való becéző formája. Kisoroszul Hric, Hriczkó a. m.: Gergely-Gerő. A név átment a tótba is, magyarban pedig Riczkó-vá változott. Magyar megfelelője tehát Gergely volna, de megváltoztatását nem tartjuk szükségesnek.

Magyar-e. A Szelezsán név a kevésbé magyaros hangzású nevek közé tartozik. A név valószínűleg román eredetű, még pedig a magyar Szilágy helynévből. A szilágy-sági román embert románul Sălăjan-nak (olv. Szelezsán) mondják s van Szelezsán-Szelezsány falu, amelyet 1900 körül az Országos Törzskönyv Bizottság *Szelezsény-re magyarosított*, román neve Sălăgenii-Selejeni (mindkettőt olv. Szelezsényi). Ez az aradmegyei falunév is magyar eredetű; jelentése Szilágyi-Szilágy. Van Bars megyében is egy Nagy-Szelezsény nevű falu, ennek a falunévnek eredete azonban nem azonos nyelvtanilag az aradmegyeiével.

Sz. R. A kéreztett címe: Budapest, Királyi vár, kormányzósági garázs.

Tanulmányi családi pótlék. A tanulmányi családi pótlékra a 142.344/VI. b.—1937. számú B. M. rendelet értelmében igénye van éspedig attól az időponttól számítva, amikor gyermeke a 16. évet betöltötte. A velünk közölt tanulmányi eredmény már akkor is megfelelt a feltételeknek. Azt tanácsoljuk, jelentse mindazt, amit nekünk megírt, a származékosítókának és kérje ügyének előterjesztését a B. M. úrhoz. Bár a hivatkozott rendelet a családi pótlék folyósítását csak az engedélyezést követő hó 1-étől teszi lehetővé, méltánylást érdemlő indokai alapján esetleg visszamenőben is megkaphatja.

Kiskunmajsa. A tiszthelyettesek esőköpenyt és sárcipőt (örmeztől-alhadnagyig) viselhetnek.

Kerékpár. A kerékpárokra vonatkozó közlekedésszabályokat az 1938. évi 12. sz. Cs. K.-ben megjelent 116.000/1938. számú B. M. rendelet tartalmazza. A rendelet 13. §. 24. bekezdése szerint kerékpárt közterületen őrizetlenül hagyni csak akkor szabad, ha a kerékpáros megfelelően (pld. lakattal lezárt drótkötéllel) gondoskodott arról, hogy a kerékpárt más ne használhassa. Aki ezt a rendelkezést megszegi, a 21. §. e) pontja szerint kihágást követ el. A rendelet — értelemszerűen — a háromkerékű kerékpárokra is vonatkozik. A kerékpártulajdonos tehát nem kötelezhető arra, hogy közterületen hagyott kerékpárját mással őriztesse.

Szíves figyelmébe!

Egyenruházat, felszerelési cikkek
megbízható minőségben

SZABÓ LÁSZLÓ cégnél

BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.

Pontos postai kiszolgálás. Az Önállósítási Alaphól létesített cég

ERFURTI

főzelékmagvak

márkás káposztamagvak
és virágmagvak eladása

ZIEGLER

BUDAPEST

magkereskedésben Fővám-tér 3. és Rákóczi út 4.

PAPÍR, ÍRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
csendőrségi felszerelések
CSERFAI ISTVÁN-tól**

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.

Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

Szamosmenti fenyves erdő. 1—2. Olvassa el mai számunkban „K. F., Nagyvárad” jeligés üzenetünket. 3. A csendőrségi igényjogosultak Hábórus Emlékérem-ügyeit a H. M. illetékes osztálya a közeli napokban terjeszti fel Legfelsőbb jóváhagyásra. Az emlékérmek leadása tehát már nem késhet soká. Mint negyedik gyermek is megkaphatja az emlékérmét, ha a család többi tagjai nyilatkozással lemondta róla.

L. A., Derecske. Ön az 1927. évi XXI. t.-c. alapján ideiglenes alkalmaztatása idejére az OTI-nak kötelezően tagja. Ezalatt CSERBA-tagsága természetesen szűnhet. (L. 130.800/VI. b.—1936. számú B. M. körrendelet 3. §. 3. bek.) CSERBA-tagságának megszüntetése végett alkalmaztatását be kell jelentenie a m. kir. Központi Illetményhivatalnak.

S. M., Zenta. A f. évi 13. sz. Honvédségi Közlöny „Szabályrendeletek”-ben megjelent 14.930/eln. 1. ny.—1943. sz. H. M. körrendelet a csendőrség ht. tiszthelyetteseire nem vonatkozik, nyilvántartó tisztviselői állásra tehát nem pályázhat.

Vadkert. 1. Jó magyar név gúnyolásra egyáltalán nem alkalmas. Viselje büszkén. 2. Felső-Bzava község, helyesebben: Felső-Bzova jelenleg Szlovákiához tartozó kisebb helység Losonc közelében. Azelőtt „Dévényoroszi”-nak hívták. Mostani szlovák neve: Pod-Krivan, utolsó posta: Hor. Bzová.

N. L., Tábori posta: 202/01. Tudnunk kellene, hogy a f. évi 1. sz. Honvédségi Közlönyben megjelent 75.062/eln. 2. i.—1942. sz. H. M. körrendelettel a hadművelleti területen szolgálatot teljesítő tiszthelyettesek részére saját ruházatuk után rendszeresített napi 50 fill.-es „ruházati és felszerelési hozzájárulás”-t a csendőrség oda beosztott tiszthelyettesei (örm. és ennél magasabb rendfokozatúak) is megkapják-e. Ezt Ön könnyen megállapíthatja ott. Az eredményt írja meg nekünk. Kérdésére érdemben csak azután válaszolhatunk.

44.444. 1. A nősülési szabályzathoz az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-el kiadott 1. sz. Függelék 4. §-a szerint az 1934. január 1. után állandó nyugállományba helyezett olyan csendőrségi állományú egyéneknek, akik a nyugállományban nősülnek s elhalálozásuk esetére özvegyeik részére az özvegyi nyugdíjat biztosítani óhajtják, a házasságkötéshez engedélyre van szükségük. Az illetékes csendőrkerületi parancsnoksághoz címzett és okmányokkal felszerelt nősülési kérvényt a nyilvántartásra hivatott osztályparancsnokság gazdasági hivatalához kell benyújtani. 2. Ebben az esetben is nősülési engedélyt kell kérnie.

19.194. Kérdéseire az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-el kiadott 1. sz. Függelék 6. §-ában található részletes választ. Tudjuk, hogy jelenlegi beosztásában ehhez nem juthat hozzá, de sajnálatunkra, hely hiányában nem sorolhatjuk fel a terjedelmes tudnivalókat. Azt tanácsoljuk, írjon egyik bajtársának és kérje fel, hogy adja meg levélben a szükséges felvilágosítást.

Nemzetvédelem. A gyermek után a családi pótlék a házasság által történt törvényesítés bejelentését követő hó első napjától kezdve illetékes s azt a bejelentésnek állományparancsban közzétett letárgyalása után a gazdasági hivatal folyósítja.

Származási adatok. A Ludovika Akadémia pályázati hirdményének az Ön levelében is említett része világosan megmondja, hogy a tiszthelyettesek gyermekeinek, származásuk nagyszülőikig bezárólag történő igazolásához, a kér-

vény mellett fel kell terjeszteniök a szülőket igazoló katonai hatóság által kiállított „Származási Igazolvány”-t, melyhez a pályázó ifjú eredeti születési anyakönyvi kivonatát kell csatolni. Más származási okmányt benyújtani nem kell.

98.765. 1. Erre a kérdésre később válaszolunk. Lapunk előfizetési ára a nyugállományú legénység részére évi 8 P.

K. J., Nagybacon. Ezt nehéz így, az ügy részletes ismerete nélkül megmondani. Egyszerűbb esetnél esetleg számíthat rá. Ha már annyira vannak, kísérelje meg, de ígéretet ne tegyen, míg engedélyt nem kap.

Sz. J., Bárdfalva. Olvassa el f. évi március 1-i számunk 158. oldalán „Szekszárd” jeligés üzenetünket. Egyébként részletes tájékoztatást kaphat lapunk 1936. évi 41. és 74. oldalán közölt „A magyar nemesség s igazolásának mai módja” c. cikkünkben.

Reménytelen. Elég későn jött rá arra, hogy a lánynál nincsenek meg a legszükségesebb anyagi előfeltételek sem. Erre már ismeretségük kezdetén gondolnia kellett volna. Most már ki kell tartania mellette, ez a férfihez illő becsületes eljárás. Ha másképp nem válthatja be szavát, szereljen le annak idején. Kérde, mik lehetnek az esetleges szakítás következményei? Olvassa el 1941 június 1-i számunk 386. oldalán „Cs. A.” jeligés üzenetünket, ott megtalálja a választ.

Gonó. 20. A Csűsz. 13. pontja az előjáró parancsnokságoktól közvetlen érkező ügydarabokra nézve intézkedik s tulajdonképpen nem egyéb, mint a Szolg. Szab. I. Rész 71. p. 4. bek. rendelkezéseinek érvényrejuttatása az írásbeli érintkezésnél. A más parancsnokságoktól és hatóságoktól közvetlenül leadott, közbiztonsági szolgálattal összefüggő ügyiratokat viszont a Szut. 25. mellékletében foglalt irányelvek szerint kell a szárnyparancsnoksághoz betekintésre felterjeszteni. Ez már a közbiztonsági szolgálat ellenőrzésével és irányításával kapcsolatos követelmény. Ha csendőr tanúidézését a bíróság közvetlenül az őrsnek küldi meg, azt az utazási okmányként előírt „Nyílt rendelet” kiállítására és leadására végett kell az osztályparancsnoksághoz előterjeszteni. Ilyenkor tehát helytelen volna a Csűsz. 13. pontiára hivatkozni. Ennek a pontnak a levelében említett mondatát egyébként hibásan értelmezi. Nem lehet saját kezdeményezésből közvetlenül felterjesztett ügydarabok közé sorolni a bíróságoktól vagy hatóságoktól közvetlenül vett s láttamozásra előterjesztett ügyeket, mert azok nem az őrstől, hanem a bíróságtól vagy hatóságtól indultak ki.

Nyíregyháza. A feleletet az 5.777/M. E. 1941. sz. rendelet 1. §-ában találja meg. A rendeletet betekintésre megkaphatja az ottani osztályparancsnokság gazdasági hivatalánál.

Balaton. Rangsorolási kérdésekre nem válaszolhatunk, ez a parancsnokságok hatáskörébe vág. Egyébként megnyugtadjuk: csak vélt sérelemről van szó. Ezt legjobban az bizonyítja, hogy a közeljövőben esedékes előléptetésnél Ön is sorra kerül.

Jeremesi barna. 1. Ha lesz, majd megmondja a rendelet. Nem lehet minden íróasztalba benézni, hogy hol mivel foglalkoznak. Valamit ajánlunk: óvakodjék az úgynevezett „jól értesültektől”, mert ezek folyton gyártják a híreket. 2. Szerkesztői üzenetnek nincs díja.

Ne vitatkozz, ha nem tudod. Ezt semmiféle utasítás vagy szabályzat nem írja elő. A hivatásos állományúak (rövidítve: ht.) — pusztán ezen jellegüknek fogva nem előzik meg rangban a nem ténylegeseket. Az elsőbbséget az azonos rend-

HANGYA ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ERDEKÉBEN TAMOGASDI!

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Tichler János

papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

fokozatú hivatásosak és nem ténylegesek között egyedül a rangviszonyok határozzák meg. Ami a tiszteletadást illeti, a Szolg. Szab. I. R. 536. pont 1. bek. előírja, hogy: „Egyenlő rendfokozatban levő tiszthelyettesek és tisztesek egyenruhában való találkozásuknál — ha kölcsönös rangviszonyuk ismeretlen — egymást kölcsönösen szabályszerűen üdvözlők.”

N. pann. Kérése első részét ilyen hiányos adatok alapján nem lehet megállapítani. A többit mai számunkban híreink között közzétettük.

V. Á. csendőr, Miskolc, L. F. csendőr, Zalaszöntgrót, H. J. csendőr, Ungvár és többeknek. Minden számunkban közzétesszük, hogy milyen könyveket lehet nálunk megrendelni s hogy a megrendelést miként kell teljesíteni. Ettől nem térhetünk el. Szervezeti és Szolgálati Utasítást egyelőre nem küldhetünk. Olvassák el erre vonatkozóan a lapunkban közöltek.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

K. J., Szolnok. Jó, éles képek, egyiket közöljük.

S. J., Nagycsere. A gépe igen jó. A csendőr vonatkozású képei még túlságosan beállítottak, ezért ezeket nem hozhatjuk, a többi nem nekünk való. Úgy látjuk, hogy Öntől még sok, közlésre érdemes képet fogunk kapni.

Nógrádi 54. 345. Egyik nagyon szép volt, azt közöltük is mult számunkban. Az utóbb küldött is jó, de a lapba kevésbé való.

Martos és Imely. Mindkettőben jó tanulság van. Ügyesen nyomoz. Rövidebbre fogva hozzuk.

V. M., Nagyvárad. Képei halványak s az alakok is igen kicsik rajta.

E. Gy., Miskolc. Nagy munkát végzett. Sajnáljuk, hogy nem közölhetjük, ilyen tárgyú munkára nincs szükségünk.

T. F., Marcelháza. Jó, felhasználjuk, csak türelmet kérünk.

Újvidék—Jánoshalma. Jó, ügyes munka. Ilyen tárgyakat azonban csak akkor közlünk, ha másokból tanulságosabb nincs. Így a közlésre várnia kell.

Agasvár. Jó képek, egyiket közöljük.

M. J., Szeged. Túlságosan hosszú nyújtotta, egyébként jól megírta. A közlendők közé helyeztük.

F. Gy., Kiskunhalas. Igen jó képek. Kettőt felhasználunk később.

Zágon. „Csodabogarak”-at már nem közlünk. Tanulmányos nyomozásai a közlendők között várják sorra kerülésüket.

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN

ruhaüzletében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

Sport

felszerelési
szaküzlete

Maurer István

Bpst., VI., Teréz-krt 4 Tel: 118-194
A „BAROSS SZÖVETSÉG” TAGJA

„Réka” EGYENRUHÁK

egységcsomagból
igénylésre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés
RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

5555. Nincs elég tanulság benne, fogalmazása is gyenge még, de csak gyakorolja kitarotán, akkor lesz közlésre érdemes munkája is. Kérdésére üzeneteink alatt válaszolunk.

S. J., Ungvár. Nagyon jól megírt, értelmes munka. Felhasználjuk képekkel együtt.

Pályázatok.

I.

Nemes verseny

című pályázatunkat megismételjük (utoljára 1942. évi január 1-i számunkban hoztuk). Azt szeretnénk látni, ki milyen eredménnyel járult hozzá az 1942 április 1-től 1943 március 31-ig terjedő idő alatt, hogy a Nyomozókulcs, Pótlék, 10 napos névmutató és a Nyé. alapján elfogandók, körözöttek száma csökkenjen. A legjobb eredményt felmutató tíz csendőrt 50—50 P-ös pénzjutalomban részesítjük.

A pályázat adatait 1943 május 15-ig ilyen kimutatásban közöljük bajtársaink:

A pályázó neve és rendfokozata	Melyik őrsön?	Az elfogott neve melyik Ny.-kulcs (pótlék) melyik oldalon szerepel?	Az őrs lakta őrszáma

Kérjük, hogy a kimutatást az őrsparancsnokok záradékolják az adatok helyességére nézve.

Kétszeresen számítjuk azt, ha valakit az őrsállomáson letelepedettek, vagy ott alkalmazottak közül fogott el a járőr.

II.

Pályázatot hirdetünk a közbiztonsági szolgálatból olyan — eddig meg nem írt — eset leírására, melyben a csendőrnek fegyveres harcot kellett folytatnia löfegyveres ellenfelével.

Csak legénységi állománybeliek pályázhatnak.

Határidő: 1943 május 15. Az 5 legjobbat 50, 40, 30—30 P pénzjutalomban részesítjük s a legjobb munkákat közöljük is.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ KÖRÚT 60

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára!

PALLADIS R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

KOVÁCS A.

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ,
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 10 ÉS 51.
AZ ÖSSZES EGYENRUHÁZATI CIKKEK SZAKÜZLETE

Képesített kelme- és fonalfestő vegytisztító üzem

Szavatolt száraz vegytisztítás. Különleges függönyfestő. Gyásztetések és sürgős munkák soronkívül. Telefonhívásra házhoz megy és házhoz szállít.

NÉMETH IMRE, UJPEST, ANONYMUS-U. 39. Tel.: 491-419.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

Egyenruházati, felszerelési cikkeket esztétik

KAZAI JÓZSEF cégnél vásároljunk

A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.
vásárolunk.

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
Stylcsillárok, díslámpák

TÓTH JÁNOS

lámpa- és díslámpa-üzem
BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. ● Ferenciek udvara. T.: 188-269.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Vaci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

Magyar gyártmányú!

Cipők, csizmák, szijazatok,
nyerkek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUO CZ VILMOS órás- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
javítások
Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat,
Katonai felszerelések **TURÁNI ISTVÁN**
cégnél.
Szövetek **KASSA, Fő-utca 118.**
A m. kir. csendőrség szállítója, — Megbízható, pontos kiszolgálás.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
Ajándéktárgyakat bizalommal vásárolunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órás és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. ● Szakszerű árajavítások ● A m. kir. csendőrség szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
Megbízható, pontos kiszolgálás.

KERÉKPÁR, alkatrészeket,
rádiót, **VARRÓGÉPET**

A m. kir. csendőrség tagjainak
kedvező fizetési feltételek.

vásároljunk

KISS BÉLÁNÉ

műszaki kereskedésben,
NAGYVÁRAD, Kossuth L.-u. 3.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

A m. kir.
Csendőrség
szállítója

CEGNEL VÁSÁROLUNK
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

MI BÜTORT a leggyorsabbtól a
különleges kivitelig
FEKETE VILMOS bútort asztalosmester
bútorcsarnokából vásárolunk
Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyos árak! **Kiváló munka!**

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

EGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

A magy. kir. csendőrség szerződéses
szállítója. ● A m. kir. csendőrség tag-
jainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgáltatáshoz
pontos ÓRÁT! Arany,
ezüst ékszeret Mi

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Optika, fotóalkatok.

Gede Lajos
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
VÁSÁROLUNK

